

ŠTAJERSKI GOSPODAR

Verlag und Schriftleitung: Marburg a. d. Drau, Badgasse 6 — Fernruf 25-67 — Bezugspreise: In der Ostmark: Vierteljährlich RM 1.20 einschl. 9 Rpf Postgebühr; im Altreich: RM 1.20 einschl. 9 Rpf Postgebühr, zuzüglich 18 Rpf Zeitungszustellgebühr Postscheckkonto Wien Nr. 55030

II. Jahrgang

Marburg a. d. Drau, Samstag 28. März 1942

Nr. 13

Strahovite izgube napadajočih sovjetov

Več sovražnih skupin po obkolitvi uničenih - Vsa prizadevanja sovjetov se razbijajo v ognju nemških in zavezniških čet - Nepregledne krvave izgube boljševikov

Situacija na vzhodni fronti se tudi v preteklem tednu ni bistveno spreminila. Sovražnik je napadal skoro na vseh odsekih dolge fronte, toda vsi njegovi napadi so se zlomili v ognju nemških in zavezniških čet. Kjer koli so izvedle nemške ali zavezniške čete svoje protinapade, so isti izpadli uspešno. V celoti so imele borbe na vzhodni fronti v preteklem tednu obrambni značaj.

Po poročilu nemškega vrhovnega poveljstva, izdanem preteklega petka, je sovražnik napadal zlasti na polotoku Kerču z jačimi silami. Vsi njegovi napadi so bili po trdem boju odbiti. Pri tem je bilo uničenih 28 sovražnih tankov. Južno od Sevastopola je bila uničena velika petrolejska ladja s pomočjo zračnega torpeda.

V kotlini reke Donec je sovražnik proti koncu preteklega tedna nadaljeval svoje brezuspešne napade proti nemško-romunskim postojankam. Napad, ki so ga izvedli na tem sektorju Nemci in Madžari, je bil uspešen. V odseku vzhodno od Charkova je bil sovražnik odbit z velikimi izgubami.

Nemško letalstvo je prizadevalo sovražniku na otoku Kerč strahovite udarce, ki so veljali zlasti tankom in četam, dočim je na srednjem sektorju fronte z velikim uspehom bombardiralo vzletišča in železniške transporte. Sovražnik je izgubil pretekli četrtek 62 letal. 42 jih je bilo v zraku zbitih. Frankovska 46. pehotna divizija je v začetku februarja odbila silne sovražne napade pod krvavimi izgubami za sovražnika ter je v 11 dneh uničila 162 sovražnih tankov.

Po nedeljskem poročilu ju sovražnik na polotoku Kerč nadaljeval svoje brezuspešne napade. Nemški napadi na raznih odsekih fronte so bili ob živalnejših borbah zelo uspešni. Nemška artilerija je medtem z uspehom obstreljevala vojaško važne cilje v Leningradu. Nemško letalstvo je uspešno bombardiralo pristaniške naprave na Kerču, z

velikim uspehom pa je tudi posegalo v borbe v kotlini Doneca, na srednjem odseku ter južno od jezera Ilmen. Pri letalskih napadih na železniške naprave je bilo zadetih 24 sovjetskih vlakov ter razrušenih več tovornih kolodvorov. Preteklo soboto je izgubil sovražnik na vzhodni fronti 51 letal.

Iz pondeljkevega poročila je razvidno, da so bili opetovani sovražni napadi na Kerču in v srednjem odseku fronte uspešno odbiti. Prišlo je mestoma do srditih bojev.

V srednjem odseku so nemške in zavezniške čete odrezale več sovražnih skupin od njihovega zaledja ter jih obkolile. Te sovražne edinice so bile popolnoma uničene. Sovražnik je izgubil poleg velikega števila ujetnikov več tisoč padlih, 15 tankov, 31 topov in mnogo vojnega materijala. Pri letalskih napadih je bilo uničenih nad 300 sovražnih vozil in 23 železniških vlakov. Sovjeti so izgubili v nedeljo 54 letal. V času od 18. do 22. marca je bilo uničenih na vzhodni fronti 137 sovražnih tankov.

Na polotoku Kerč so nemške čete po poročilu od pretekle srede odbile ponovne sovražne napade. Tudi v kotlini reke Donec so se izjalovili vsi sovražni napadi v ognju nemških in romunskih čet. V teku uspešnih nemških protinapadov vzhodno od Harkova je imel sovražnik izredno velike izgube na ljudih in materijalu.

Na severnem odseku fronte je vdrl sovražnik mestoma v nemške linije. Vojska in Waffen SS sta sovražnika v večdnevni, trdih bojih vrgla zopet nazaj ter razen tega odbila jačje sovražne protinapade. V teh bojih se je posebno odlikovala policijska SS-divizija. Letalstvo je vse te boje uspešno podpiralo.

V luki Murmansk je bila z letalskimi bombami poškodovana neka velika sovražna trgovska ladja ter pristaniške naprave. 20. oklopna divizija je v večtedenskih obrambnih bojih odbila 140 sovražnih napadov pod velikimi krvavimi izgubami za sovražnika ter je pri tem sama uničila 65 sovražnih tankov.

Japonci prodirajo naglo v Burmi

Isto velja za prodiranje na Novi Gvineji - Letalski napadi na Severno Avstralijo

Po najnovejših poročilih napredujejo Japonci v Burmi zelo naglo. Borbe se vrše sedaj med rekama Irrawada in Sittang, kjer daje sovražnik ob stalnem umikanju le slab odpor. Zanimivo je, da dezertirajo Burmežani iz angleških edinic ter prehajajo v tabor Japoncev.

Tako je dezertiralo 20. marca 3000 mož, ki so prej poklali svoje angleške častnike. Burmežani smatrajo potemtakem Japonce kot svoje odrešitelje izpod angleškega jarma.

Slični pojav so zapazili tudi na raznih filipinskih otokih, kjer se tudi Filipini pridružujejo Japoncem.

Na Novi Gvineji prodirajo Japonci tako dobro, da stoje že tik pred lukco Port Moresby, ki leži nasproti Avstraliji. Port Moresby je glavno mesto Papue. Dne 21. marca je japonsko letalstvo bombardiralo Port Moresby, Somerset in Port Darwin v Severni Avstraliji z bombami vseh kalibrov.

Pozdrav vseh zavednih
Spodnještajercev je

„Heil Hitler!“

V nedelja, dne 29. marca 1942

dan oborožene sile

(Tag der Wehrmacht) Prispeljajte za zimsko pomoč!

Za sleherno silo gre!

Val zborovanj, ki jih je priredila organizacija Steirischer Heimatbund, je prinesel jasnost v mnogih vprašanih notranje politike in vojnogospodarskega položaja. Na končnih velikih zborovanjih sta povedala Bundesführer Franz Steindl in Reichsredner Siegfried Tremel toliko poučnega, da bo ostalo vse, kar sta izrekla imenovana avtoritativna govornika, zborovalcem prav dobro v spominu. Da je bil ta zborovalni val na Spodnjem Štajerskem potreben, je dokazalo veliko zanimanje najširših ljudskih plasti. Moške in žene Spodnje Štajerske so prihiteli na številna zborovanja, da bi izvedeli iz ust govornikov vse to, kar tvori pereča vprašanja našega časa. Navdušeno pritrjevanje je bilo dokaz, da so govorniki zadeli v živo in da so bila vsa vprašanja obdelana tako, kakor zahtevata vojna doba in interes naroda.

Zlasti Bundesführer Steindl je v svojih jedrnatih in klenih izvajanih zarisal najnujnejše naloge naših dni. Izčrpno je obdelal vprašanje povečanja storitev in s tem produkcije na vseh področjih ljudskega delovanja. Nobenega dvoma ne more biti o tem, da mora domovina v času, ko se bori fronta dan in noč proti zverinsko-krvoločnemu sovražniku, storiti vse, kar je v njenih močeh, da se zavaruje možnost neprekinjenega delovanja fronte. Führer je sam v svojem velikem govoru 30. januarja t. l. zahteval kar največji vzpon storitev, ko je jasno in glasno zahteval municijo in hrano za vojake na fronti. Iz njegovih besed, ki tvorijo podlago za vsakokratne zborovalne valove, je torej razvidno, da moramo tu v do-

movini zvišati svoje storitve. Ves Reich je poklican, da se v tej fazi vojne sklene še tesneje okrog Führerja in njegove hrabre vojske, kateri je treba omogočiti nadaljevanje boja do zmage z vsemi sredstvi.

Gre za sleherno delovno silo! Vsakdo je dolžan izpolniti mesto, ki mu pripada in ki mu je bilo odmerjeno. Kmet, delavec, uradnik, obrtnik, kakor tudi industrijski obratovodja: vsi morajo napreči sedaj vse svoje sile, da se ustvari v tretjem letu vojne vse pogoje za končno zmago. Nemški narod mora ravno sedaj, ko tudi sovražniki napenjajo svoje moči, pokazati, da je vreden junaških činov svoje, doslej nepremagljive vojske.

Ko gre za sleherno silo, ki naj v tem ogromnem delovnem procesu pomaga soustvariti vse pogoje končne zmage, moramo omeniti tudi opomine, ki nam jih je poslal Reichsminister dr. Goebbels v svojih odličnih člankih v tedniku »Das Reich«, prav tako pa tudi izrekel v svojem zadnjem govoru v Friedrichshainu pri Berlinu. Res je, da nalaga vojna vsem pripadnikom nemškega naroda težka osebna bremena. K tem bremenom spada brez dvoma tudi omejitve v potrošnji živil in drugega konsumnega blaga. Toda pomisliti moramo, da vojaki na fronti čestokrat par dni ne povžijejo tople hrane, da so iz-

Weltbild

postavljeni vsem vremenskim neprilicam podnevi in ponoči, da ne govorimo o smrti, ki ji gledajo v obličje takorekoč vsak trenutek svojega frontnega življenja. Vojakov se je torej treba spomniti, ako to in ono ni tako, kakor bi si želeli. Tistih vojakov, ki nimajo nedeljskega počitka ne nočnega miru in ne zavarovanega spanja. Ko se tako zamislimo v življenje naših hrabrih vojakov, ki so preprečili vdor azijskih tolp modernega Džingiskana Stalina, nam bo takoj laže prenašati recimo pomanjkanje tobaka ali kaj sličnega. Vojna je vojna in njene terjatve so neizprosne. Tu ni in ne more biti nikakega izmikanja. Kmet, ki v potu svojega obraza od zore do mraka prideluje naš vsakdanji kruh, je ravno tako sobojenik domovinske fronte, kakor tisti uradnik, ki vestno in vpljudno izpolnjuje svoje dolžnosti. Vsa domovina — moške prav tako, kakor tudi žene — je sedaj povezana in trdno sklenjena enota, ki hoče dati iz sebe vse, kar potrebuje fronta za dosego končne zmage. V tem smislu gremo na delo. V tem smislu se bo

Druck und Verlag: Marburger Verlags- und Druckerei-Ges. m. b. H. — Verlagsleitung: Egon Baumgartner; Hauptschriftleiter: Friedrich Golob; alle in Marburg a. d. Drau, Badgasse 6.

Zur Zeit für Anzeigen die Preisliste Nr. 1 vom 1. Jan. 1941 gültig. Ausfall der Lieferung des Blattes bei höherer Gewalt oder Betriebsstörung gibt keinen Anspruch auf Rückzahlung des Bezugsbetrages.

Vedno hujši udarci za Anglijo in Ameriko

Potapljanje sovražnih ladij zavzema že katastrofalne izmere - O poteku operacij proti obema anglosaksonskima silama

Karakteristika vojskovanja osovine in Japonske proti obema anglosaksonskima silama obstoja v tem, da veljajo najhujši udarci oskrbovalni plovbi. Najsi so bili udarci, ki so jih prejeli Amerikanci v Pearl Harbouru, pred novo itd. vsled izgub mnogih dragocehnih vojnih ladij še tako hudi, mnogo hujša je dnevna izguba ogromne tonaže trgovskih ladij, ki jih sovražnik krvavo potrebuje in ki jih od danes do jutri ne more kar tako nadomestiti. Tu se je izkazala sijajna nemška podmorniška vojna, ki ji pridno sekundirata italijansko in japonsko podmorniško orožje. V ostalem pa naj sledi potek suhozemnih in pomorskih ter zračnih operacij proti Angliji in Ameriki v preteklem tednu:

Nemški letalski napadi so veljali pretekli četrtek raznim točkam v vodovju južne Anglije, zlasti nekemu pristanišču. V času od 10. do 19. marca je izgubilo angleško letalstvo 62 letal, od teh 28 nad Sredozemskim morjem in nad Severno Afriko. Po nedeljskem poročilu so bili Angleži, ki so skušali na severo-afriški fronti vdreti v nemško-italijanske postojanke, uspešno odbiti. Težki bombni napadi so na otoku Malta povzročili velike eksplozije in požare v raznih vzletiščih in drugih vojaških napravah.

V Sredozemskem morju je napadla neka nemška podmornica močno zavarovano angleško spremljavo ter je potopila pred Sollumom nekega rušilca razreda »Jervis«.

V Severni Afriki so se umaknile sovražne sile, ki so bile poražene dne 21. marca, v prostoru vzhodno od Martube. Nemški letalci so potopili v drznem napadu pred afriško obalo iz neke angleške spremljave trgovsko ladjo s 6000 tonami. Dve drugi ladji sta po zadetkih obležali. Bombe, ki so pa-

le na Malto, so na tleh uničile sedem letal, dočim sta bili dve sovražni letali sestreljeni v zračnih bojih.

Velik plen so imele nemške podmornice pred ameriško obalo, kjer so izvršile zopet velik udarec proti ameriški oskrbovalni plovbi. Tako so potopile pred ameriško obalo na pomorski poti med raznimi pristanišči v celi vrsti drznih zaletov 13 sovražnih ladij, s skupno 80.300 tonami. Med temi ladjami se je nahajalo sedem petrolejskih ladij. Neka druga petrolejska ladja z 11.000 tonami je bila tako težko poškodovana, da je računati z njeno izgubo.

Slično hud udarec je prejel sovražnik tudi v Sredozemskem morju. V sodelovanju z italijanskimi letalskimi in pomorskimi silami je nemško letalstvo napadlo neko sovražno spremljavo, ki je vozila proti Malti. Nemška letala so potopila iz te spremljave tri trgovske ladje z 18.000 tonami, obenem pa so z bombami težko poškodovale tri druge trgovske ladje, neko križarko in rušilca.

V borbi proti Angliji so nemška letala dne 24. t. m. potopila v luki Newhaven trgovsko ladjo s 3000 tonami ter izredno uspešno bombardirala to oporišče angleških hitrih čolnov. Nočni bombni napadi so se koncentrirali na pristanišči Dover in Portland.

Po poročilu od srede je bilo več ladij v luki La Valetta na Malti izpostavljenih bombnim napadom nemškega letalstva. Neka križarka je dobila zadetek sredi krova. Bombe so veljale razen

Jede »geknackte« Mine — eine Tulpe. — Originelle Erfolgslanz auf einem Sperrbrecher, der einen begabten Maler zu seiner Mannschaft zählt. PK.-Kriegsbericht v. Pawlikowski-Cholewa (Atl) (Sch)

tega tudi vzletišču na otoku. Dvoje sovražnih letal je bilo sestreljenih. V noči na sredo so nemška letala uspešno bombardirala Portland in Weymouth, kjer so bili zadeti vojaški cilji.

Pri brezuspešnem poskusu napada s strani neke mešane angleške bombne in lovske formacije na zasedeno belgijsko-francosko ozemlje je bilo osem letal sestreljenih.

Kanada že sega po zadnjih ladijskih rezervah

Znana angleška svetovna potnica Rosita Forbes se je vrnila te dni z daljšega potovanja po Kanadi. V »Daily Telegraphu« je imenovana pisateljica opisala svoje vtise, s posebnim ozirom na posledice operacij nemških podmornic v zapadnem Atlantiku in v ameriških obalnih vodah. Rosita Forbes iz-

PK.-Kriegsbericht Fritz (PBZ)
Feierliche Vereidigung niederländischer Freiwilliger vor der Abfahrt zur Ostfront. Im Binnenhof in Den Haag fand jetzt eine feierliche Vereidigung niederländischer Freiwilliger statt. — Im Hintergrund auf der Tribüne am Mikrophon stehend Generalleutnant Seyffardt, rechts neben ihm Gruppenführer Bauter.

lotil naš kmet spomladanske kampa-
nje na njivah, v sadonosnikih, v vino-
gradih in vrtovih. Vse možnosti zvi-
šanja produkcije se morajo izkoristiti
do poslednjega. Naj ne bo hektarja
neobdelane zemlje! Zvišati bo treba
zlasti pridelovanje oljaric, zato bomo
lotos po možnosti nasadili veliko buč,
sončnic, maka itd., da bomo na ta
način zvišali produkcijo namiznega
olja. Gre za sleherno silo in nje do-
bro voljo. Spodnještajerci smo poka-
zali, da smo ljudje dobre volje in
trdnih pesti, zato nas vojna s svojimi
terjatvami ni našla nepripravljene.
Spomlad je tu in našla nas je z zavi-
hanimi rokavi!

Reichsminister dr. Goebbels o nalogah nemškega naroda

„Storitev vsakega posameznika je majhen kamenček v mozaiku velike bodočnosti našega naroda“ - Pomembne besede v resnem razdobju sedanje vojne

Reichsminister dr. Goebbels je imel v ponedeljek v Berlinu govor pred Kreis- in Ortsgruppenleiterji ter drugimi uglednimi osebnostmi prestolnice. Najprej je minister poročal o vojaškem in političnem položaju. Zima 1941/42 je bila izredno huda. Naši nasprotniki — tako je dejal minister — so mislili, da jim bo nudila ta zima zadnjo možnost, ustaviti vojaško moč Reicha ali pa jo celo razbiti. Bolševiško-plutokratska koalicija si je postavila izredno dalekosežne cilje. Tako naj bi sovjetske vojske pregazile nemško vzhodno fronto ter naj bi prodrle v srce Evrope. V Severni Afriki je hotela Anglija s svojimi pomočniki in ameriškim materijalom potisniti Rommela do tunezijske meje. Vedno jačje poseganje Zedinjenih držav je igralo v računih naših nasprotnikov veliko vlogo. Mimo tega so upali, da bo Japonska mirno požirala vse sovražne provokacije.

V svojem govoru je nato minister objasn timer se razblinili vsi upi naših nasprotnikov. Nemška vojska je odlično izvedla prehod iz ofenzive v defenzivo ter je v žilavi in hrabri obrambni borbi vezala armade boljševizma. Celo naši nasprotniki morajo priznati, da se sovjetom kljub ogromnim masam vpostavljenega moštva in materijala niso posrečili nikaki operativni uspehi. Tudi v severni Afriki je Rommel s svojimi hrabrimi vojaki rame ob rame z italijanskimi zavezniki odbil angleške čete. 7. decembra je dala Japonska Rooseveltu in Churchillju odgovor na trajno izsiljevanje ter je stopila ob strani Nemčije in Italije v vojno. Minister je nato pojasnil ogromne uspehe japonske vojne sile. Danes stoje mikadove čete v grozečem stavu pred Avstralijo in Indijo.

Lahko se torej reče, da je minula zima kljub najhujšim obremenitvam zavzela celo ugoden tok, ako se odtehta sovražne cilje in to, kar je dosegel

javlja med drugim, da mora kanadska vlada segati že po zadnjih ladijskih rezervah, da bi se tako ubranila nevarnosti s strani nemških podmornic. Ladje, ki so bile že prodane kot staro železo, morajo znova na veliko morje. Polne brazgotin in udarcev, deloma tudi zelo nagnjene, dobijo novo moštvo in morajo ven iz pristanišč. Zgrajene so deloma samo za poletje in le za promet po jezerih, kljub temu pa morajo v viharje Atlantika, ako hočemo poslati svojim zaveznikom municijo in hrano. Poleg tega mrgoli na kanadski obali vse polno brodolomcev, ki jih zbirajo v posebnih taboriščih. Moštvo in častnike torpediranih trgovskih ladij pošiljajo, ko so si malo odpomogli, zopet na krov drugih ladij, ki gredo v obliki spremljav preko Atlantika.

sovražnik. Težke izgube naših sovražnikov niso ostale brez upliva na notranje razpoloženje prizadetih dežel. Anglijo je medtem že popadla tiha kriza, ki obstoja, pa najsi jo Angleži morda še tako tajijo. Najjačji dokaz za to je imenovanje Crippsa za ministra. Ta poskus ni nov in bo Anglija morala plačati zelo drago imenovanje bolševikofilskega ministra. Razpada Anglije ni mogoče meriti na vatlje. Kakor vsi polomi, se tudi to rušenje odigrava z zgrozljivo konsekvenco. Angleški imperij je podoben smrti zapisanemu bolniku, čegar notranji organi so tako razrušeni, da ga je mogoče vzdrževati pri življenju samo na umetni način. Takemu človeku ni potreba umreti že danes ali pa jutri. Tako umiranje traja šestokrat tedne in mesece. Toda sigurno pride trenutek, ko ugasne življenje kar bliskoma. Churchill je za tak proces angleškega razpada najpripravnejši mož. Že od vsega početka je namreč izdal geslo, ki ga štiti pred vsako kritiko njegovega vojskovanja: Kri, znoj in solze! V tem smislu vodi Churchill vojno do uničenja Anglije. Ako osovinske sile ne morejo priti do zmage drugače kakor potom poloma Britanskega imperija, nam je Churchill ravno pripraven, tako da si lahko čestitam.

Minister je nato pozval prisotne, da morajo ves svetovni položaj pregledovati z neke večje oddaljenosti, kajti šele tedaj bodo spoznali ogromne izmere sedanjih političnih in vojaških dogodkov. Tedaj bodo spoznali, kako edinstvena je možnost nemškega naroda in kako ogromna je odgovornost, ki leži na sedanjih generacijah. Ta odgovornost velja napram borcem preteklosti ravno tako kakor napram poznejšim rodovom. Nemški narod vé,

da je našel v Adolfu Hitlerju moža, ki vodi usodo naroda z realistično drznostjo in edinstvenim genijem.

V svojem govoru se je bavil na to z notranjepolitičnim položajem. Redko je kak narod pričakoval spomlad tako željno kakor nemški narod. Izredno huda zima je za nami. V spoznanju, da te vojne ne more in ne sme izgubiti za nobeno ceno, je narod sprejel vse težave in pomanjkanje, izvirajoče iz neugodnega vremena in transportnih možnosti, z občudovanja vrednim držanjem. Narod se je utrdil pri tem v pravem smislu besede. Zmaga za vsako ceno je geslo, ki se je porodilo iz zaskrbljenosti preteklega zime.

Dr. Goebbels je izrekel svoje prepričanje, da bo to geslo vodilno tudi v bodoči dobi ter da bo prispevalo k rešitvi ogromnih nalog, ki nas še čakajo. Bistveno vprašanje, ki se je v zadnjem času postavilo v ospredje, je smotrena in racionalna uporaba delovnih sil naroda. Zmanjšanje obrovkov živil in trenutno delno pomanjkanje krumpirja je spravilo in še bo spravilo mnoge rojake v težave. Jasno pa je, da je vojna v tretjem letu trša v svojih ukrepih kakor v prvem letu.

Na koncu svojega govora je apeliral minister na prisotne, da je pač razumljiva razdraženost mnogih vsled prenapornega dela, toda to še ni nikak razlog, da bi se nekdo moral od jutra do večera sprehajati s svojo slabo voljo. Marsikatero tredo je lahko omilili v medsebojnem občevanju z obzirnostjo in vljudnostjo. Treba je vsem idealizma. Fridericijanska Prusija je za težke in velike čase zahtevala dvoje: drobovino iz železja in srce iz jekla. To velja v ministri zamisli tudi za nas.

Indija pričakuje svoje osvobodjenje

Angleške obljube so pene, ki se morajo kmalu razbliniti - Min. Cripps je našel v Indiji napet položaj

Angleški tisk prinaša z veliko nasiado poročila o sprejemu, ki ga je v Indiji deležen Churchillov odposlanec minister Cripps. Po drugi strani pa prihajajo iz Indije poročila, iz katerih je razvidno, da je tamkajšnji politični položaj zelo vznemirljiv. Odkar je padel Singapur in odkar so Malajci burno pozdravili japonsko vojsko, je nastala v Indiji zmešnjava, ki gre na rovaš pomanjkanja angleške organizacije, dočim je na drugi strani stopilo v ospredje krčevito iskanje vžigajočih bojnih gesel. Najgloblji vtis so napravila v Indiji poročila o zadržanju Malajcev, ki so mirno gledali prodiranje Japoncev, ne da bi v najmanjši meri pomagali Angležem.

K vsemu temu pa še prihajajo prehranjevalne težave. Angleške oblasti v Indiji so v velikih skrbih, ker je dovedla izguba Burme do pomanjkanja riža, ki ga je Burma doslej dobavljala v največjih množinah. Na otoku Ceylon, ki ga hčejo Angleži baje braniti do najskrajnejše meje, so zaloge riža že tako izčrpane, da je guverner otoka zaprosil centralno vlado za nujno od pomoč. Tudi v Kalkuti je vprašanje prehrane stopilo v nevarno fazo. Podžupan imenovanega mesta je zaprosil centralno vlado v Delhiju za takojšnje dobave. Poleg tega je Kalkuta sedaj brez dobave, tako da je tudi oskrba z vodo v največji nevarnosti.

Anglo-indijska armada je po svo-

Največja katastrofa v naši zgodovini

Angleški mornariški strokovnjak Ferraby o slabosti angleškega vojnega brodovja - Posledice poraza v Vzhodni Aziji

Znani angleški mornariški strokovnjak Ferraby je objavil v mesečniku »Nineteenth Century and After« uvodnik, v katerem se bavi s položajem, ki je nastal spričo japonskih uspehov v Pacifiku. Ferraby piše med drugim sledeče:

»Japonci so nas vrgli v strateški položaj 18. stoletja, ko še ni bilo Sueskega prekopa. Indijski ocean je vidoma pridobil na pomenu, in sicer vsled naloga, ki so se nam vsilile v Sredozemskem morju. Odkar je izbruhnila vojna, so šli neprestani pomorski transporti vojnega materiala ne samo za Vzhodno Azijo, temveč tudi za armado na Nilu in sredozemsko mornarico preko Indijskega oceana. Tamkaj so imeli absolutno gospodarstvo na morju. To stanje se je spremenilo in Japonska bo storila pač vse, da bi to spremembo še bolj poglobila. Spremembo tega položaja bi zamogla Anglija doseči samo z vojnim brodovjem, kajti vojna v Vzhodni Aziji je pomorska vojna in se more odločiti samo na morju. Tu pa jadikuje Ferraby nad slabostjo angleške mornarice. Anglija se mora vojskovati v dveh svetovnih hemisferah s

jem stanju in po staležu ze'lo malo prikladna za vojno z Japonci. Najboljše indijske čete se nahajajo na Bližnjem vzhodu, v Burmi ali pa v japonskem ujetništvu. Rekrutacija dela Angležem velike težave, ker poziva Angležem neprijazna propaganda mlade ljudi, naj ne nosijo svoje kože na trg za angleške interese. Indijske milice pa tudi ne morejo ustanoviti, ker se brani centralna vlada v Delti ukiniti zakon o orožju, ki prepoveduje domačinom nošnje strelnega orožja.

Angleške oblasti se namreč boje, da bi domačini utegnili uporabiti orožje namesto proti Japoncem, kar proti Angležem. Minister Cripps je prišel v Indijo torej v trenutku, ko splošne razmere nikakor niso ugodne za Anglijo. Nikdo si ne more prav predstavljati, kako neki bo Stalinov agent v angleški vladi rešil zamočano indijsko vprašanje. Visoki uradniki civilne uprave v Indiji pač niso zamočali gospodu Crippsu, da sedijo Angleži v Indiji na sodu smodnika in da je treba le iskre za najizdatnejšo eksplozijo. Crippsu menda tudi niso zamočali, da je indijsko prebivalstvo trdno odločeno, storiti vse, kar je v njegovih močeh, le za Indijo in ne za Anglijo. Indijski narod vé, da je ura njegove osvoboditve napočila. 400 milijonov Indijcev se zaveda, da pomenijo angleške obljube zgolj navadne goljufije. Minister Cripps se je vsedel pred velikanski vozeli in svet je radoveden, kako neki ga bo razvezal.

samo 13 bojnimi ladjami. To je jedva polovica brodovja, ki bi moralo biti na razpolago samo na enem delu svetovne oble. Odločilnega pomena so v Vzhodni Aziji nove japonske bojne ladje, o katerih pa nimamo nikakih podatkov.

Slično kakor Ferraby, se je po poročilu lista »Times« izjasnil konservativni poslanec Commander T. Bower, ki je v Redcaru označil kritični položaj Anglije s sledečimi besedami:

»Naši strateški porazi lahko privedejo tako daleč, da bomo vojno izgubili, še preden bomo lahko vpostavili naše ogromne človeške in materialne rezerve. Sit sem fistih ljudi, ki smatrajo, da je nedostojno, misliti na eventualni poraz. Govorijo bahavo, medtem pa se podira okrog njih ves svetovni imperij. Nočejo in ne morejo spregovoriti resnice, ako jim ni prijetna. Dejstvo, da je odpovedala naša vzhodnoazijska in pacifiška strategija, je pač največja katastrofa v naši zgodovini.«

Japonske pomorske zmage so šele začetek

Iz Tokija poročajo: Kapetan Hideo Hiraide, vodja tiskovnega oddelka za mornariška vprašanja v cesarskem glavnem stanu, je objavil v listu »Tokio Niči Niči« senzacionalni uvodnik. Pisec članka ugotavlja, da bo cesarska japonska mornarica šele dokazala, svojo polno udarnost. Japonska vojna mornarica je trdno odločena, sovražnika prisiliti k boju ne samo v Pacifiškem in v Indijskem oceanu, temveč prenesti borbo v vsa svetovna morja. Senzacionalne zmage Japonske od početka vojne sem so šele začetek in napočil je čas, da bo Japonska v celoti razvila svojo bojno moč na morju. Pričakovati je — tako piše Hiraide — da se bosta zatekli mornarici Anglije in Amerike k gverilski vojni, da bi tako rešili vsaj nekaj izgubljenih postojank, toda naše ladje in naši letalci so pripravljene, zaдушiti vsak tak poskus v kali ter uničiti sovražnika, kamor koli bi se naj tudi skrili.

»Naša pot je še dolga«, piše japonski kapetan, ki opozarja svoj narod, naj ne podcenjuje bodoče bojne moči Zedinjenih držav. Japonski narod se mora pripraviti na dolgo vojno. Amerika je v protislovju z Anglijo kljub njenim izgubam »dežela posedujočih«, ki ima na razpolago bogate vire surovin.

Baltiške dežele pomagajo nemški fronti

Iz Berlina poročajo: Gospodarstvo osvobojenih vzhodnih področij je pritezano v rastoči meri potrebam nem-

Gospod Nergač se bridko pritožuje, da železnica točno ne posluje. Kako naj bi se v tako težkih letih vozil po živila na deželo?

ške fronte. Narodi, ki jih je osvobodila nemška vojska iz boljševiskega krava jarma, delajo s polno paro v vojni produkciji ter obenem odstranjujejo boljševisko dedščino. Tako piše vodilni letonski list »Te vija« v Rigi, da imajo Letonci svoj lep delež pri obnovi zemlje. Hitri umik boljševiskevo iz Letonske in aktivnost prostovoljcev sta obvarovala kmetijstvo pred uničenjem. V tvornicah so delavci in nameščenci skrbeli za to, da nikdo ni pokvaril strojev in naprav. Tako se je letonski narod kar naglo vživel v vojno gospodarstvo, podpora letonskega naroda pa se očituje tudi v raznih službah in delih, zlasti v transportu in stavbinstvu ter pri vzdrževanju cest in poti.

Litvanski list »Nonjoji Lietuva« je objavil neko poročilo o konferenci direktorjev litvanske kmetijske obnove pod naslovom: »Čimbolj bomo izpolnili svoje dolžnosti, tembolj bomo uničili boljševisem.« Eden izmed teh direktorjev je izjavil: »Ako jemo danes lastni kruh, ako imamo nad glavami lastne strehe in lahko mirno opravljamo svoje vsakdanje delo, se imamo za hvaliti edino le nemški vojski. Toda vojna še danes ni končana in zato mora vsak kmetovalec to, kar ne rabi brezpogojno, oddati za skupno zmago nad boljševisizmom. Ako bi bili boljševiski prišli do izvedbe svojih načrtov, bi bili 75% vseh Litvancev zavlekli v najoddaljenejše kraje Rusije.«

Estniška lista »Eesti Soenaa« (Reval) in »Sakkala« (Fellin) se prizadevata k ureditvi velikih gospodarskih prostorov. Oba lista podpisujeta govor nemškega gospodarskega ministra in Reichsbankpräsidenta Funk-a, ki je dejal, da smatra nova Evropa izvedbo svojih socialnih obveznosti kot svojo najvišjo nalogo.

Naroči »Štajerskega Gospodarja«!

PK.-Aufnahme: Kriegsbericht Rynas (Wb.)

Störungsgruppe bei der Arbeit. Auch während der Arbeit am Gestänge werden die schußbereiten Waffen nicht abgelegt, denn in dem unübersichtlichen Waldgelände kann hinter jedem Gebüsch Gefahr lauern.

Sieben Tage im Schneesturm

PK. Die Feldwache wurde eingezogen. Die Männer rangen sich durch den Schneesturm zu den Kameraden zurück. Sie brauchten zu ein paar hundert Metern eine Stunde oder mehr. Paarmal schlugen welche hin. Ach was — liegen bleiben! — es geht sowieso nicht weiter. Sie lagen im Windschutz des Felsens, von dem sie abgeglitten waren, geradezu warm. Liegenbleiben können — — aber dann rafften sie sich gegenseitig auf. Noch hundert Meter zu den Kameraden.

Sie machten sich fertig für den Nachtmarsch. Sie hätten heulen können vor Wut in dieser eiskalten, stürmischen, dunklen Nacht. Sie hatten dank der furchtbaren Kälte entsetzliche Schmerzen in allen Gliedern, bis sie schließlich überhaupt nichts mehr zu spüren schienen als mit jedem Schritt quälender die wunden Füße, Mund und Nase, Augen und Ohren schienen zuzufrieren. Dabei brannte das Gesicht von den Nadelspitzen, die der Eissturm ihnen entgegentrieb. Reden konnten sie längst nicht mehr, als die Gesichtsmuskeln jeglicher Willen den Dienst verweigerten. Hier blieb einer zurück, da einer. Manchen mußten die Kameraden förmlich mitschleifen — bis die Kameraden selbst zusammenbrachen. Seit wann ging das schon so? Endlos, endlos. Einmal waren Essenträger zu ihnen gekommen, die vier Stunden unterwegs gewesen waren. — Nudelsuppe und Kaffee waren steinhart gefroren. Die Fäuste der Männer waren nicht mehr imstande, irgend etwas anzupacken oder etwas zu halten.

Im Fels und Eis des Jailagebirges

Ihr Weg ging über steile Felsen und hartes Eis, durch dürres Gestrüpp und nassen Schnee, gegen quälenden Schneesturm, der niemanden zum Atmen kommen ließ, und schlimmste Kälte, die die Glieder absterben machte. Immer steil bergan. Durch eine Wildnis in einsamer Bergwelt. Sie gingen in Reihe hinter dem bergkundigen tatarischen Führer. Ein wärmendes Feuer durften sie nicht anmachen, das hätte sie dem Feind verraten. Nach den kurzen Pausen mußten sie sich umso mühseliger bergan quälen. Sie waren keine Gebirgsjäger, die in der Kaserne Unterricht über »Gehen in Fels und Eis« und an den Hängen praktische Übungen im Schilaufer und Klettern genossen hatten. Sie waren Infanteri-

Die Zivilbevölkerung wird herangezogen um im Hinterland die Schneemassen von der Straße zu bringen. PK.-Aufnahme: Kriegsbericht Leßmann (Wb.)

sten, müde, hungrige, halb erfrorene Infanteristen...

Am nächsten Morgen standen sie hoch über dem Tal, in dem sie viele Stunden vorher sich vor einem nahezu unsichtbaren Gegner festgebissen hatten. Da, unter ihnen, lag jetzt die Serpentinstraße, die sich in fünfzig Windungen zur Höhe heraufschraubt. Neben diesen Windungen an der Serpentinstraße saß der Gegner. Jetzt begriffen die Infanteristen das ganze nächtliche Manöver: Jetzt hatten sie den Gegner unter sich, jetzt waren sie von der Höhe her seine Beherrscher. Sie konnten ihn von oben her zersprengen. Sie fielen mit ihrer infanteristischen Feuerkraft über den Gegner her, wenn auch in der Eiseskälte die Maschinengewehre Hemmungen haben mußten. Und der Gegner war so über-rascht, daß er abhaute.

Sie werden umgangen

Mitten unter den Infanteristen lag ihr Regiments-Kommandeur. Er war genau wie sie zwei Tage und zwei Nächte lang ohne ein Dach über dem Kopf gewesen. Er fühlte genau so wenig wie sie mehr seine Glieder am Körper. Aber er hatte den unbändigen Willen, in diesem Kampf gegen den sturen Feind und gegen die harte Natur des Hochgebirgswinters Sieger zu bleiben. So hatte er, der Oberst, den kühnen Plan durchgeführt, diesen Feind, der sich da an einem der steilsten und unwirtlichsten Berge des Jaila-Gebirges am Südrand der Krim festgesetzt hatte, durch eine weitausholende und langwierige Umgehung über den Felsen bis hinauf zur Höhe zu überraschen und zu schlagen. Er, der Kommandeur eines Infanterieregimentes, wußte aus seinen langjährigen Erfahrungen, die er im Weltkrieg an der Isonzo-Front gesammelt hatte, daß diese Umgehung zeitraubend und furchtbar mühselig sein mußte, zumal er nicht Gebirgsjäger, sondern ein Bataillon Infanterie zur Verfügung hatte, die sie aber zum Erfolg führte. Der Gegner haute ab.

Freilich boten sich am nächsten Bergmassiv wieder die gleichen Hindernisse und Schwierigkeiten. Und die Infanteristen kämpften auch die dritte Nacht hindurch gegen die entsetzliche Härte der Hochgebirgsnatur und des Winters. Bis sie durch Kameraden abgelöst wurden.

Sieben Tage und Nächte im Kampf mit Schneesturm und Landungsgruppen

Sieben Tage lang schlug so Oberst R. einen starken Gegner durch das Gebirge zurück, der im Süden der Krim gelandet und über das Gebirge in das Innere der Halbinsel hatte eindringen wollen. Sieben Tage und Nächte lang konnte kaum Verpflegung nachkommen, da die einzige Gebirgsstraße von Schneestürmen völlig verweht und vereist war. Sieben Tage und Nächte lang konnte der Troß nicht nachfahren, auf dessen Wagen Decken und Munitions-

kisten lagen. Sieben Tage und Nächte war die ständige Sorge des Obersten die Verbindung zurück zum Divisionsstab: Kabel zu legen war bei den Zickzack-Kletterpartien unmöglich und der Kurzwellenfunk versagte im Hochgebirge auf größere Entfernung. Sieben Tage und Nächte lang liefen die Gefechte, in denen es oft Mann gegen Mann ging, auf erbitterte Kämpfe um die wenigen armseligen Unterkünfte hinaus, die dann vorübergehend Schutz vor den Schneestürmen bieten konnten.

Zwei Regimenter vernichtet

Am siebenten Tag hatte der Oberst die Verbindung mit zwei anderen deutschen Kampfgruppen aufgenommen. Am gleichen Tag kam Verpflegung und Munition in Fülle nach. Es wurden ein rumänisches Gebirgsjäger-Bataillon, zwei Sturmgeschütze und genügend Feldhaubitzen nachgeführt. Und der Gegner, der nun von drei kleinen deutschen Kampfgruppen in die Enge getrieben worden war, der im Rücken nur das Meer hatte, über das er vom Kaukasus gekommen war, versuchte vergeblich, in letzter Minute sich durch einen Gegenangriff in die Lücken der nächtlichen deutschen Bereitstellung zu retten. Der Gegenangriff scheiterte, die vereinten Kräfte vernichteten an einem Tag den völlig weichgewordenen Gegner: zwei im Süden der Krim gelandete, frische Sowjet-Regimenter. Riesengroß war die Beute an Maschinengewehren und Granatwerfern, unheimlich groß die Zahl der gefallenen, erfrorenen und verwundeten Sowjets. Die Infanteristen aber, die ihre sieben härtesten Tage und Nächte im ganzen Feldzug hinter sich hatten, schlugen sich an diesem einen Tag des letzten Großangriffs, der sich hauptsächlich auf ebenem und dem Infanteristen gewohnten Gelände abspielte, mit einem Schneid, der auch der Kampfweise der Sowjets turmhoch überlegen war.

Kriegsberichter Walter Enz.

Ein kräftiger »Schlag« für unsere Soldaten zur See. Seeluft macht hungrig und unser Smutje in seiner Kombüse sorgt mit Liebe und Fleiß für das leibliche Wohl seiner Besatzung. Bei der Kriegsfahrt wird das Essen an Oberdeck eingenommen. PK-Aufnahme: Kriegsberichter Lehr (Wb.)

PK-Kriegsbericht Knödler (Sch.)

MG gegen sowjetische Scharfschützen. Drüben im Wald haben sich bolschewistische Scharfschützen festgesetzt, die immer wieder zu stören versuchen. Einige Feuerfarben des MGs vertreiben sie. Griffbereit liegen Eierhandgranaten neben ihnen.

Kaj je brutoregisterska tona?

Mornarji imajo svoje lastne izraze, ki jih vsakodnevno čitamo v raznih vojnih poročilih in so nam radi tega že znani, akoravno jih v notranjosti kontinenta živeči narodi ne razumejo tako dobro, kakor ob morskih obalah živeči ljudje, ki so bolj v stiku z mornarstvom. V poročilih vrhovnega poveljstva oborožene sile se navajajo podatki o potopitvi sovražnih trgovskih in vojnih ladij, pri čemer se navaja tudi izguba sovražnika v tonah. Le malo kdo je v stanju presoditi, kaj je tona ladijskega prostora v praksi in kako se takozvane brutoregistrske tone razločuje od netoregistrskih ton oziroma nosilnosti ladij. Sele tisti, ki so mu ti podatki jasni, bo lahko izračunal, kako velika je količina tovarnine ali vojnega materiala, ki ga izgubi sovražnik pri potopitvah posameznih ladij.

Kaj je torej brutoregistrska tona? Brutoregistrska tona predstavlja prostorninsko vsebino ladje, ki jo določijo pomorske oblasti in sodišča domovinske luke pri prevzemu ladje in vpisu iste v sezname ladij, v takozvane ladijske registre. Od tega tudi izraz registrska tona. Vsaka taka tona šteje približno tri kubične metre. Po tej prostorninski vsebini ladje se pobirajo tudi pristojbine za zadrževanje po pristaniščih, uporabo zatvornic, kanalov itd. Verjetno je, da ima izraz tona svoj izvor že iz prvega pomorstva, ker so takrat prostornino ladij merili po sodih, ki so jih lahko natovorili v notranjosti ladje. Velikost vojnih ladij se pa navadno označuje po tonah, ki značijo 1000 kg teže. V prvem slučaju gre torej za mero prostornine, v drugem pa za sivarno težino.

Brutoregistrska tona je celotna notranja ladijska prostornina z zaprtimi gornjimi deli. Če odštejemo temu prostor, ki ga zavzamejo stroji, kabine za mo-

štvo ter vodstvo ladje, dobimo netoprostornino ladje. Nosilnost, oziroma možnost sprejema tovora je pri ladjah sestavljena iz celokupne teže vklada, iz teže ladijske opreme ter zalog gonilnih snovi, pitne vode in vode za koflje, provianta in ostalih, za ladjo potrebnih stvari.

Če se potopi desetisočtonski parnik, gre za kakih 14.000 ton teže. Iz tega je razvidno, kako ogromne količine dragocenega blaga se lahko natovori na tako ladjo in kako velike škode se prizadevajo sovražniku s potopitvijo toliko tisoč ton ladijskega prostora. Za prevoz 6000 kg težkega ladijskega tovora z železnico je potrebno 12 tovarnih vlakov po 15 ton tovarne nosilnosti. Teh 12 vlakov bi po dolžini merilo 6 kilometrov, to je uro in pol pešhoje. Vsebinska tovora bi pa zadostovala za večtedensko prehranjevanje mesta s 50.000 prebivalci.

Ladijske pošiljke igrajo v trgovskem prometu še danes prvo vlogo. Neprestano trdovratno potapljanje ladij Velike Britanije, ki je popolnoma navezana na prekomorski uvoz, bo za Angleže sčasoma rodilo pogubne posledice.

Obletnica izdajstva Jugoslavije

Dne 25. marca je minilo leto dni, odkar sta v gradu Belvedere podpisata takratni ministrski predsednik Dragiša Cvetković in zunanji minister dr. Aleksander Cincar-Marković za takratno kraljevino Jugoslavijo protokol o pristopu Jugoslavije k Trojnemu paktu. Vsi se spominjamo govorov, ki sta jih takrat izrekla zlasti Reichsminister v. Ribbentrop in ministrski predsednik Cvetković, ki se je takrat poslužil svojega srbskega jezika. Z Nemčijo vred si je vsa, pozitivno usmerjena Evropa glede takratne Ju-

goslavije oddahnila, misleč, da bo Jugoslavija vendarle pozitivno sodelovala pri velikem delu evropske obnove pod Führerjevimi vodstvom. Dobrim poznavalcem notranjepolitičnega položaja Jugoslavije pa se je že takrat zdelo marsikaj sumljivega, čeprav jih je bilo le malo, ki so pričakovali državni udar. In res, znašel se je bankrotér v generalni uniformi, in sicer v osebi generala Dušana Simovića. To je bil mož, ki mu je usoda narodov namenila lopato, s katero je pokopal komaj 23-letno Jugoslavijo. Dva dni po podpisu pakta je blazna generalna klika okrog Simovića izvedla državni udar, zaprla podpisnike Trojnega pakta ter izvedla mobilizacijo. Dne 27. marca so napodili takratnega kneza-namestnika Pavla iz Belgrada, obenem pa je bil še mladoletni Peter Karadjordjevič na povsem neustavni način proglašen za »kralja«. Od trenutka, ko je Simović zajahal vladnega konja, so se v Belgradu vrstile provokacije na račun osvovinskih sil. Belgrad je norel in vpil: »Tražimo rat, nečemo pakt!« Napadli so nemškega vojaškega atašeya, pretepali po ulicah Nemce, razbijali okna na poslaništvu, generalnem konzulatu in na potniškem uradu. Simovićeve vlada je kaj hitro snela svojo krinko ter pokazala, da je dekla izvenkontinentalne Anglije. Za južne groše so srbski generali prodali Jugoslavijo Angliji. Ko je nemška vlada po stalnem naraščanju protinemškega terorja v Jugoslaviji končno odpoklicala vse svoje državljanke, je bilo jasno, da se bo nekaj zgodilo. Samo par dni je trajala vladavina Petra Zadnjega, kajti 6. aprila zjutraj so se že pojavile prve jate nemških strmoglavcev in bombnikov nad prestolnico izdajalske Jugoslavije. Strahovito razdejanje mesta je blaznežem kar hitro odprlo oči. Sledil je udar za udarcem in 18. aprila je v Sarajevu kapitulirala zadnja armija srbske vojske, ki se je sploh popolnoma razsula. Nikdo ni mislil v vrstah zarotnikov, da bo nemška vojska osvojila Belgrad že tretji dan po izbruhu vojne. Strahovito so se poleg izdajalskih srbskih vladnikovcev zaračunali tudi angleški vladni krogi, ki so mislili, da bo Jugoslavija dajala odpor, ki bo koristil angleškemu vojnemu vodstvu. Anglija je žrtvovala Jugoslavijo slepo in brez poznavanja pravih razmer. Z razpadom Jugoslavije so prišli do svoje svobode v prvi vrsti Hrvati in Macedonci, prav tako pa tudi Madžari iz Bačke. Führer je s svojim udarom osvobodil tudi Spodnjo Štajersko in Južno Koroško, ki sta postali za vedno integralni del Velike Nemčije. Tako je končala Jugoslavija vsled izdajstva njenih zadnjih oblastnikov. Izbrisana je iz zgodovine, ker v vseh 23 letih svojega obstoja ni računala z zakoni geopolitike in ker ni znala rešiti niti hrvatskega in macedonskega vprašanja, da ne govorimo o drugih, zlasti gospodarskih in socialnih problemih sedanosti.

Gauleiter je obiskal naseljence v spodnještajerskih obmejnih krajih

Gauleiter dr. Uiberreither je obiskal nemške naseljence v obmejnem področju v okraju Rann ter v dolini reke Save. Bilo je v torek, dne 17. marca, prvega lepega pomladanskega dne, ko ga je sprejel in pozdravil Stabsführer Laforce ob meji naseljenega področja v Windischlandsberg-u. Sledila je vožnja preko Fautsch-a in Satteldorfa v Lastnitsch, v področje kjer živijo skupno naseljenci iz Dobrudže in Gottschee-ja. Proti 12. uri so avtomobili dospeli v Königsberg. Tam je Gauleiter v okrašenih dvorani organizacije Steirischer Heimatbund prvič svojim novim tovarišem lahko spregovoril ter jim naznanil, da so po želji Führer-ja istega dne postali nemški podaniki pri istočasni izročitvi tozadevnih listin, kar jih neločljivo veže na nemško domovino. Po proslavi je na prostem prostoru pred hišo prebivalstvo lepo pozdravilo Gauleiter-ja, ki se je z nekaterimi prav prisrčno razgovarjal.

Vožnja se je sedaj nadaljevala na vinogradno področje Wisell, kjer so Gauleiter-ja pozdravili naseljenci, ki so prišli iz Besarabije. Pred šolskim poslopjem ga je sprejela skupina mož in žen z besarabsko poslovlilno pesmijo. Po ogledu tamkajšnjih kletarskih naprav je Gauleiter sprejemal prošnje in predloge. Med ogledovanjem uradnih in delovnih prostorov so Gauleiter-ja počastili s podaritvijo svojevrstno pletene metle ter trsnega noža. V slovo so naseljenci podali zaobljubo, da bodo vedno in povsod vdani in zvesti Führer-ju in Nemčiji.

Po okrašenih vaseh se je Gauleiter nato peljal proti Rann-u, kjer so naseljeni Nemci iz Gottschee-ja. Tik ob hrvaški meji si je ogledal postavljene odrede Sturm-a, mladine in žen. Tudi

tukaj je bilo veselje očitno, ko so slišali o sprejemu v skupnost nemškega ljudstva. Kakor drugod, je tudi tukaj Gauleiter sprejemal želje in prošnje prebivalcev.

V sijajno okrašeni dvorani Heimatbund-a v Rann-u so Gauleiter-ja pričakovali vsi Sturmführer-ji ter krajevni pooblaščenca krajev, ki so naseljeni z Gottschee-erji. Po pozdravih z godbo je Stabsführer Laforce pozdravil Gauleiter-ja ter ga prosil da sprejme v sestavi Reich-a 24 Sturm-ov Gottschee-erjev. Po petju domovinske himne Gottschee-ja je na prošnjo Stabsführer-ja spregovoril Gauleiter. V svojem govoru je v imenu Führer-ja pozdravil naseljence ter se spomnil žrtev, ki so jih z vmitvijo v Reich doprinesli za nemško skupnost. 600 letni boj med tujim ljudstvom Gottschee-erjem ni nemške krvi in nemstva. Naslanjajoč se na to ter zaupajoč v moč takega ljudstva, Vas je Führer postavil na to mejo. Še letos se Vam bo dodelilo posestva, ki postanejo 1943 Vaša last. Kot predniki in prvi gospodarji nove generacije prevzamete s plugom in mečem to obmejno deželo v posest. S plugom si boste pridelovali svoj kruh, z mečem si boste pa v slučaju potrebe branili to deželo. Vse to se dogaja v času, ko se celokupen nemški narod že bori in stoji v pripravi za končno zmago. Nadalje je Gauleiter naštel še naloge in dolžnosti, ki čakajo naseljence. Sledilo je petje himne, nakar so razdelili listine o sprejemu v nemško ljudsko skupnost.

Naslednjega dne je Gauleiter Uiberreither obiskal Brege, Haselbach, Gurkfeld, nadalje vzorno kinetijsko posestvo Großdorf, Arch, Bründl itd. Povsod v dolini reke Save ga je prebivalstvo navdušeno sprejelo.

Ne potujte, ako ni najnujnejših potreb!

Odočilen boj našega ljudstva je dosegel svoj višek. Vsem, ki so ostali doma, je znano, da je njih, kakor tudi usoda njihovih otrok, odvisna od izida te vojne. Na vseh koncih in krajih je treba pomagati in se marsičemu odpovedati.

Imamo še področje, na katerem vsak človek lahko doprinaša h končni zmagi. To so prevozna in transportna sredstva. Motorizirano orožje nam je bolj potrebno kakor kadajkoli poprej. Oborožena sila potrebuje avtomobile in gonilno snov. Vse to pa zahteva znižanje prometnih sredstev v domovini ter padec prometnih možnosti. Zato je pa danes staviti prometna sredstva samo tistim na razpolago, ki brez istih ne morejo izvrševati vojnogospodarskih nalog. Razen tega je pa treba tudi še preostala prometna sredstva čuvati ter z njimi dobro gospodariti. Doleg se stalna preobremenitev prometnih sredstev se lahko prepriči, če bodo ista samo delavcem in nastavljenecem vojnovažnih obratov, ali pa za življensko važne potrebe na razpolago

Saj je razumljivo, da je vožnje na veselice, zabave, izlete, sporne prireditve itd. ravnotako obsoditi, kakor vožnje iz udobnosti. Kljub temu se pa brezsmiselno v tem pogledu mnogo greši. Radi tega je prometni minister na podlagi Führer-jevih navodil in odloka Reichsmarschall-a izdal nova določila o uporabi javnih prometnih sredstev, posebno avtobusov, omnibusov, mestnih cestnih ter ostalih železnic. Vsak, ki misli, da mora na potovanje, naj to dobro premisli. Če vožnja ni življensko važna, najsi bo kratka ali dolga, opustite jo, da pridejo na svoja delovna mesta tisti, ki stanujejo daleč. Vsakemu človeku se privoščijo primeren dopust radi oddiha, ne more se pa sedaj v trdem vojnem času trpeti, da bi se na te dopuste vozili in uporabljali prometna sredstva, ki so za izvojevanje zmage nujno potrebna.

Tovariš, od Tebe je odvisno! Drži disciplino in obsojaj vsakega, ki nima usdevnosti, da bi vse to razumel in se po tem ravnal.

GOSPODARSTVO

Zmagali bomo za vsako ceno

Zaključek hude zime 1941/42 je pokopal upanje nasprotnikov, da bi omajali fronte in ozadje osovinskih sil. Zopet smo ostali zmagovalci ter prišli bližje k cilju, ki smo si ga zarisali: Končna zmaga nad našimi sovražniki. Ampak prihajajoči težki čas zahteva od domovine rešitev novih nalog v pogledu oskrbe čet in to ne samo s municijo in orožjem, temveč tudi z živili. In samo radi tega je razumljivo, da se koncem tretje vojne zime uvaja nova prilagoditev živežnih obrokov v mejah možnosti kritja. Komaj povprečni letini zadnjih dveh let ter izredno neugodno vreme, ne samo v Nemčiji, temveč skoraj v vseh deželah Evrope ter večja uporaba radi vojne, ne pride do izraza samo pri nas, pač pa v veliko večji meri pri naših nasprotnikih. Samo en pogled na razdelitev živežnih obrokov v Angliji in takoj imamo sliko, kako pičlo so tam odmerjene porcije, ki naj prehranjujejo ljudstvo.

Nemškemu ljudstvu je znano, da v Nemčiji in pri njenih zaveznikih ne more biti govora o kakem večjem pomanjkanju živil. Omejitve dodeljevanja živeža predstavljajo le dalekovidno delo odgovornih mest, ki hočejo sektor prehrane Nemčije držati na isti višini, kakor se nahaja armada, kar bo najboljši garant za sigurno končno zmago.

Razen tega je upoštevati, da je potreba živil narasla tudi iz drugih razlogov, ki so souplivali na omejitve:

1. Povečanje oborožene sile je povzročilo večje potrebe živil. Vojak mora biti svojemu službovanju primerno najbolje prehranjen. To tudi pričakujejo in želijo vsi Nemci.

2. Za povečano oboroženo silo se mora v večjem obsegu izdelovati orožje, municija ter ostalo vojno opremo. To je zvišalo število težkih in najtežjih delavcev z nočnim in dolgim delom. To je zvišalo število tistih, ki imajo dodatne živilske nakaznice za več kakor en milijon napram lanskemu letu. To število se zviša še za dva in pol milijona delovnih sil iz tajine. Uvrstilo se je pa tudi več milijonov vojnih ujetnikov v delovni proces. In za vse te se potrebuje dodatna živila.

3. Del zasedenega ozemlja ima visoko razvito in za našo oboroženo silo važno industrijo. Ta področja doslej večkrat niso bila v stanju, da bi se sama prehranjevala. Dodajali smo jim živila, predvsem žito za kruh, da smo na ta način njihovo gospodarsko moč stavili v službo naše oborožitve.

4. Zapoved zvestobe nas obvezuje, da junaški Finski pomagamo premagovati prehranjevalne težave. Dobavo živil Nemčije temu zavezniku in še v razne druge zasedene pokrajine so odločilen prispevek za obnovu Evrope.

Popolnoma jasno je, da ja v interesu bodoče stabilnosti živilskih obrokov prilagoditev potrošnje v notranjosti Nemčije potrebna.

Tudi prebivalstvo Spodnje Stajerske, ki je že večkrat pokazalo smisel in pripravljenost za končno zmago, se je naučilo, vsem nevarnostim gledati v oči, zavedajoč se pri tem, da doprinašajo na frontah naši brabri vojaki še veliko večje žrtve.

Novo nastali položaj nam pa narekuje nove velike naloge:

1. Ne samo v Veliki Nemčiji in na Spodnjem Stajerskem, temveč v celi Evropi se mora mobilizirati vse razpoložljive moči, da se zviša produkcija živil.

2. Celokupno prebivalstvo mora v prehranjevalnem gospodarstvu sodelovati. Trud in delo spodnjestajerskih kmetovalcev za vzdrževanje in večanje produkcije morajo odslej še bolj podpirati vsi potrošniki, trgovci ter v prehranjevalnem gospodarstvu delujoči ljudje. V prvi vrsti je sodelovanje pri pobijanju zamenjalne kupčije itd. dolžnost vseh.

Kmetijstvu Spodnje Stajerske so znane naloge o pomladaški setvi, ki se mora intenzivno izvršiti. Povečanje njiv za krompir, oljarice in sočivje ter vzdržanje produkcije žita za kruh in stanje svinje-reje na sedanji višini, nadaljevanje pridelovalne bitke za mleko ter pot preko samopreskrbe k presežkom.

Razširjenje vojne je zahtevalo vedno več moških k vojakom. Na vse, ki še ne stojijo v vojnovajnih opravilih, gre tem potom poziv, da stavijo za preskrbo prehrane svoje delovne moči na razpolago. Mišljeno je obdelovanje, setev, negovanje in žetev. Ta oklic je namenjen v prvi vrsti tistim moškim, ženskam in mladoletnim, ki so nekdanje delali v kmetijstvu. Kdor se tej obvezi napram skupnosti umika, pomaga sovražniku. Vedno je treba misliti, da je prehrana ena najvažnejših podlag za zmago. Od kmetijstva se pričakuje, da bo, kakor v minulih letih, tudi letos storilo najvišje, kar se bo dalo, da se pridelava in spravi žetev.

Vsakomur mora biti jasno, da je največja dolžnost za naše srčno junaške bojevnike in za našo domovino, ki izdeluje orožje za našo armado, pridelovati in preskrbeti hrano.

Kakor mora na fronti vsak nemški vojak na vzgleden način dati in žrtvovati vse, tako se morajo vsi tudi v domovini v vseh podrobnostih vzorno držati in vesti.

Določila vojnega gospodarjenja so mogoče neprijetna, predstavljajo pa podlago pravične razdelitve. Najmanjši prestopki vojnega gospodarskih določil, ki se pojavljajo, povzročijo dodaten konzum, ki ga ne moremo trpeti.

Medtem ko si Nemčija in evropska celina z mobilizacijo v Evropi se nahajajočih produkcijskih rezerv in z otvoritvijo prostora na Vzhodu korak za korakom pridobiva prehranjevalno svobodo in neodvisnost ter boljšo bodočnost, stoji Anglija pred stvarnostjo, da bo njen življenjski živec, dovoz iz prekomorskih krajev, vedno slabši. Tudi v prehranjevalni vojni nam končne zmage ne sme nikdo iztrgati. Osvojenega Spodnja Stajerska bo smatrala za svojo najlepšo nalogo, kljubovati vsem težavam, da bo doprinesla svoj delež k paroli, ki glasi: »Zmaga za vsako ceno.«

Spremembe v dodeljevanju živil.

Na podlagi odloka v Reichsanzeiger-ju z dne 19. marca o izvedbi sistema nakaz-

Več masti

**potom razširjenja
pridelovanja letnih oljavic!**

Die Familienzahnbürste

Ist keine Ersparnis, denn sie ist gesundheitlich höchst bedenklich und unhygienisch. Jeder braucht eine eigene Zahnbürste und eine gute Zahnpaste wie Chlorodont, die er regelmäßig und mindestens abends benutzen muß. Daneben sind gründliches Kauen und jährlich zweimalige Zahnuntersuchung das Erfordernis richtiger Zahnpflege.

nic za 35. ododelilno perijodo od 6. aprila do 3. maja 1942 nastopijo v obročih kruha in moke, masti ter kavinega nadomestka in dodatka nekatere spremembe.

Vsak opravičenec z izjemo samooskrbovancev dobi v 35. dodelilni perijodi normalno škatljo kondenziranega mleka. V ostalem ostanajo tekoče dovoljene porcije svinjske masti, žitnih prehranjevalnih sredstev, testenin, izdelki krompirjevega škroba in sladkorja napram 34. dodelilni perijodi nespremenjeni.

V posameznem ostanajo porcija kruha za otroke in mladoletne od 6 do 20 let ter dodatek kruha za delavce pri težkih, najtežjih, dolgih in nočnih delih nespremenjene. Zniža se le porcija kruha normalnih potrošnikov nad 20 let tedensko za 250 gramov na 2000 gramov, ter obrok kruha otrokom do 3 let tedensko za 200 gramov, na 900 gramov. Otroci do treh let pa dobijo nespremenjeno tedensko 125 gramov skrobovine za otroke. Količina kruha za otroke od treh do šestih let se tedensko zviša za 100 gramov, hkrati se jim pa zniža količina skroba za otroke na polovico, to je 62,5 gramov tedensko.

Nakaznica za kruh A (Brotkarte A) je v bodoče veljavna samo za nakup kruha vseh vrst zaključno mešanega kruha, izvzemši pšeničnega ali belega kruha. Nakaznica za kruh B (Brotkarte B), ki jo bodo kakor doslej dobivali normalni potrošniki in mladoletni od 10 do 20 let, omogoča nakup blaga, ki je na krušne nakaznice vključne pšenične moke ter drugih izdelkov iz pšenične moke kakor močnate itd.

Meso in mesni izdelki normalnih potrošnikov nad 18 let/ter otrok do 6 let se pri tedenskem obroku znižajo za 100 gramov, tedenski obroki mesa in mesnih izdelkov otrok in mladoletnih od 6 do 18 let pa tedensko za 50 gramov. Dodatki mesa in mesnih izdelkov za delavce pri težkih delih se znižajo za 100 gramov tedensko, za delavce pri najtežjem ter dolgem in nočnem delu pa za 50 gramov tedensko.

Celotna porcija masti za otroke do 14 let ter dodatek masti delavcem pri dolgem in nočnem delu ostaneta nespremenjena. Zniža se pa količina masti normalnih potrošnikov v štiritedenski dodelilni perijodi za 250 gramov ter mladoletnim od 14. do 18. leta za 125 gramov. Hkrati se zniža tudi dodatek masti delavcem pri težkih delih za 100 in delavcem pri najtežjih delih za 400 gramov.

Novost je uvedba takozvanih Milei-jedi ter praška za omake za sladila v nakazniško in nabavno dovolilno obvezo med izdelke krompirjevega škroba.

Količina kavinega nadomestka in kavinega dodatka se za potrošnike nad 3 leta določa na 312,5 gramov v vsaki dodelilni perijodi. Otroci do 3 let nimajo pravice na kavin nadomestek in kavin dodatek.

V 37. do 39. dodelilni perijodi bodo nad 6 let stari potrošniki in imejtelji nakaznic za mast SV I, SV III in SV V v vsaki pe-

PKAufnahme: Kriegsberichter Briecke (Wb.)

Vereidigung der spanischen Legion in Werneuchen.

rijodi dobili 50 gramov jedilnega olja na mesto 62.5 gramov margarine. To olje se mora do 11. aprila 1942 naročiti.

Primerjanje količine dosedanjih in novih obrokov na teden omogočajo nižje sestavljeni pregledi:

	Dosedanji obrok	Obrok po 6.4.1942
Kruh:		
Najmanjši otroci do 3 let	1100	900
Otroci od 3 do 6 let	1100	1200
Otroci od 6 do 10 let	1700	1700
Mladoletni od 10 do 20 let	2600	2600
Normalni potrošniki nad 20 let	2250	2000
Delavci pri dolg. in noč. delu	2850	2600
Delavci pri težkih delih	3650	3400
Delavci pri najtežjih delih	4650	4400
Mast:		
Otroci do 3 let	125	125
Otroci od 3 do 6 let	188	188
Otroci od 6 do 14 let	266	266
Mladoletni od 14 do 18 let	301	269
Normalni potrošniki nad 18 let	269	206
Delavci pridolg. in nočn. delu	289	226
Delavci pri težkih delih	394	306
Delavci pri najtežjih delih	738	575
Meso:		
Otroci do 6 let	250	150
Mladoletni od 6 do 18 let	400	350
Normalni potrošniki nad 18 let	400	300
Delavci pri dolg. in nočn. delu	600	450
Delavci pri težkih delih	800	600
Delavci pri najtežjih delih	1000	850

Postavke samooskrbovancev se je primerno spremenilo. Ostale podrobnosti so razvidne iz Reichsanzeiger-ja z dne 19. marca 1942. V skupino normalnih potrošnikov spada 40% nemškega ljudstva. Ostalih 60% je razdeljeno v ostale skupine potrošnikov, v oboroženo silo in v samooskrbovance.

Podpora in pomoč spodnještajerskemu kmetijstvu

Šef civilne uprave je prizadevanja pooblaščenca za prehrano in kmetijstvo v pogledu obnove in izboljšanja kmetijstva na Spodnjem Štajerskem po svojih močeh

podprl ter dosegel, da je ministristvo notranjih zadev za izvedbo takojšnjega načrta stavilo RM 1,085.000 na razpolago. Nadaljne svote se pričakuje. Obnovitveni načrt jamči, da se kmetijstvo Spodnje Štajerske kljub ovir, ki jih povzročata vojni čas, izboljša in dvigne. Vse, kar je mogoče, se bo doseglo. Pri kmečkem ljudstvu ne manjka za to potrebne volje. O posameznih akcijah se lahko sledeče poroča:

Cene gnojil so se prilagodile cenam v Reich-u. S tem se je kalij nekoliko pocenil, medtem ko so ostale cene približno iste kakor v Reich-u. Cene gnojil v primerjavi z drugimi sredstvi niso visoke. To nas osvobodi nadaljnje akcije in to tembolj, ker stojimo pred uvedbo zastavne pravice na pridelke pri zaostalih plačnikih, kar bo zadrugam in podeželskim trgovcem jamčilo za kreditiranje gnojil ter tudi na drugih mestih odpiralo kredite za nabavo istih.

Cene semenju, ki jih je dovolj na razpolago, odgovarjajo cenam v Reich-u. Kmetije, ki so sposobne za pomnožitev in

sklepajo take pogodbe, dobijo semena napram oddaji pridelkov primerne ceneje. Za to pridejo kmetije večjih obsežnosti v poštev. Predloge je staviti prehranjevalnim uradom (Ernährungsämter, Abteilung A). Za zvišanje pridelkov krompirja je v načrtu večja zamenjalna akcija. 4000 ton semenskega krompirja se bo dobavilo v področja krompirjevih nasadov, ki bodo za istega dali isto količino manjvrednega lastnega semenskega krompirja z doplačilom 2 RM (pri ranem krompirju 4 RM) za vsaki dvojni cent. Za izvedbo te akcije stavi civilna uprava za pocenitev semenskega krompirja RM 3.50 do RM 5.— pri vsakem dvojnem centu na razpolago. Tozadevna naročila za zamenjavo semenskega krompirja je takoj predložiti zadrugam in podeželskim trgovcem. Razen zamenjave se semenski krompir lahko naroči tudi brez deleža na popisanih dodatkih in ne da bi se moralo vrniti lasten krompir, ako ostane za to dovolj semenskega krompirja.

Za izboljšanje lastnega semena se bo na Spodnjem Štajerskem postavilo čistilne naprave in naprave za kvašenje, ki bodo semenje brezplačno čistile in luščile. Kjer se bo stavilo te naprave na razpolago, se bo uvedlo tudi obvezno čiščenje in kvašenje.

Za pocenitev nabave strojev se je stavilo RM 410.000 na razpolago. Pod kakšnimi pogoji se bo za posamezne stroje in orodje dajalo prispevke, se bo objavilo v posebnem razglasu. Že sedaj se čuje, da bodo tozadevni pripomočki dosegli 30% od nabavnih cen brez tovarnine in stranskih stroškov. Za skupne nakupe strojev so pa predvideni še višji prispevki. Prilagoditve se bo dajalo za pluge, brane, kosilnice, mlatilnice itd., upoštevalo se bo pa tudi elektromotorje ter morebitne stroje za posebne svrhe.

× **Za zvišanje pridelkov v sadjarstvu.** Tudi sadjarstvo igra v prehranjevalnem gospodarstvu svojo vlogo, ki jo ne kaže podcenjevati. Tako je na primer neki sadonosnik v Tirol-u s 133 drevesi raznih velikosti in starosti v 11 letih vrgetl 132.000 kg sadja, torej povprečno 90 kg letno od vsakega drevesa. Leta 1941 je pa vsled ugodnih vremenskih razmer in posebno dobrega negovanja drevja vsako drevo dalo 183 kg pridelka. Primer dokazuje, da je oskrbovanje in negovanje sadnega drevja soodločilno činitelj v količini in kakovosti sadja.

UMNI KMETOVALEC

Kako sejemo, oz. sadimo za pridelovanje semena določene povrtnine?

Preden preidemo k setvi, oziroma sajenju posameznih vrtnih rastlin, ki jih imenujemo tudi povrtnine ali zelenjad, moramo obrazložiti vsaj nekatere najvažnejše semenogojne izraze in pojme.

Predvsem se v semenogojstvu, oziroma semenarstvu, kakor pravilneje označujemo pridelovanje semena, razlikujejo rastline glede na čas, ki ga potrebujejo za svoj razvoj od taktat, ko jih posejemo, pa do tedaj, ko iz posejanih rastlin novo seme dozori. In pravimo, da so rastline enoletne, ako obrodijo seme že v istem letu, ko smo jih posejali. Enoletne rastline so na primer fižol, grah, bob, motovilec, kumare, paradižnik, buče, pa tudi mnoge vrste solat in špinac. Dvoletne rastline so tiste, ki obrodijo seme šele v drugem letu svoje rasti, ki torej rastejo dve leti, ozir

dve rastni dobi. Dvoletne so n. pr. razne vrste čebule, por, zelje, ohrovti, koleraba in karfijola, mnoge solate, špinace in redkve, korenje, peteršilj, zelena itd. Razen eno- in dvoletnih rastlin pa poznamo tudi večletne, ki potrebujejo za svoj razvoj in dozorevanje semena tri ali še več let. Od vrtnih rastlin so triletno n. pr. nekatere vrste čebule.

Nadalje delimo rastline glede na način opravevanja ali oplojevanja cvetov. Mnoge rastline lahko opravišjo svoje cvetje same, zato pravimo, da so to rastline s samolastnim opravevanjem. (Mimogrede povedano, spadajo tudi vsa naša zimska žita v to skupino.) Večina vrtnih rastlin pa je navezana na medsebojno opravevanje s pomočjo raznih žuželk, predvsem čebel in čmrljev.

Ako se oprashi cvet določene sorte rastline s cvetnim prahom druge sorte istovrstne rastline, se seme križa. V semenogojstvu se mora križanje preprečiti, medtem ko je v pridelovanju semena za porabo večkrat celo dobrodošla.

Končno moramo še omeniti še rastlinsko odbiro ali selekcijo, ki jo izvršujemo s tem, da za seme odpiramo in zaznamujemo le najlepše in najbolj razvite rastline. Pri koruzi n. pr. odbira za seme najlepše storže vsak kmet, enako je treba postopati pri vseh vrtnih rastlinah. Ako sejemo leto za letom le seme domačega pridelka, opazimo pri mnogih rastlinah, da kakovost in količina pridelka peša. To imenujemo propad ali degeneracijo semen. Da se temu izognemo, je treba seme menjavati, to je, pridelano seme prodati drugam in za posev nabaviti seme od drugod.

A. Kako posejemo za pridelovanje semena enoletne rastline.

1. Fižol.

Fižol je našemu ljudstvu razen kruha najvažnejša hrana in razen solate skoraj edina povrtnina. Ogromne množine fižole pojemo pri nas v stročju — in vendar moramo seme v stročju užitnih sort fižola v veliki meri uvažati, čeprav so pri nas dani vsi pogoji za pridelovanje fižolovega semena. Samo nekaj manjka: ljudje ne vedo, ali vsaj ne upoštevajo, da se seme v stročju užitnega, brezvitnega fižola vselej skriža z nitastimi, v stročju neužitnimi sortami, ako sadimo vse vrste pomešano.

Torej pomnimo: **Za pridelovanje semenskega fižola je najvažnejše, da niti na dotični njivi, kjer ga pridelujemo, niti na sosednjih vsaj 150 m daleč naokoli ni posajen fižol drugih sort.** — V ostalem pa se semenski fižol sadi tako kot fižol v obče. Treba je le, da seme skrbno preberemo na roke, preden ga posadimo, in pri prebiranju odstranimo vse po boleznih, oz. celo po »fižolarju« napadeno seme.

Da-li bomo pridelovali za seme nizke ali visoke (natične) sorte fižola, je odvisno od tega, ali imamo za pridelovanje visokega semena potrebne preklje na razpologo. V sili si lahko pomagamo tako, da med dvema vrstama fižola zabijemo na vsake 4 m kol, ki sega do 2 in pol metra nad zemljo. Kole zvežemo med seboj z letvami. K vsakemu kupčku posajenega fižola zabijemo v zemljo klin in napelujemo, ko fižol vzkali, vrvice (dobre so papirnaté!) od klinov na obeh straneh navzgor do letve. Tako nastanejo od vsakih dveh vrst nekake strehe, med katerimi je dovolj prostora za obdelovanje.

Za katero sorto se bomo odločili, ni tako važno; vse brezvitne sorte se dobro prodajo, tudi domači kifeljčar, od nitnih pa posebno cipro. Glavno je, da je sorta čista.

Graha se ne splača pridelovati samo za seme. Le od nasada, ki ga rabimo za prehrano, pustimo na rastlinah nekaj nastavka, da dozori. Seveda moramo načunati na to, da večji del zrnja skvari grahar, da je torej za seme uporabno le nekaj odstotkov pridelanega graha.

2. Špinača.

Omenjamo samo pomladansko špinačo, ki jo je treba sejati takoj, ko bo zemlja osušena. Sejemo v vrste, 40 cm vsaksebi, 2 cm globoko v ne pregnojeno zemljo. Pozneje prepulimo rastline na razdaljo 10 cm v vrstah. Glede sorte: dobre so vse pomladanske sorte špinače.

3. Solata.

Solatnega semena že mnogo pridelujemo, vendar še mnogo premalo za domač trg, kaj šele za izvoz.

PK.-Aufnahme: Kriegsberichtler Proszowski (Wb.)
Eine Nachschubkolonne bei 30 Grad Kälte auf dem Marsch auf einer Vormarschstraße im Osten.

Solato za seme lahko gojimo na dva načina: bodisi, da jo sejemo takoj na stalno mesto, ali pa, da jo sejemo v sejalni zaboj ali toplo gredo in šele potem presadimo na stalno mesto (pikiramo). Radi štednje s semenom je boljši drugi način.

Bodisi, da smo rastline vzgojili na en ali drugi način, moramo paziti, da so na stalni gredi za seme namenjene rastline oddaljene med vrstami po vsaj 40 cm, v vrstah pa 20—30 cm vsaksebi. Sejemo večkrat tekom aprila in prve polovice maja. Dobrih sort je mnogo, morda bi bilo pri nas najbolje, pridelovati n. pr. seme ljubljanske ledenke, ki je v naših krajih doma.

4. Kumare.

Kumar navadno ne gojimo izključno samo za seme, marveč tudi za prehrano hkrati. Kako se kumare pridelujejo, kako sejejo oz. sadijo, ve vsaka kmečka gospodinja. Pripomnimo samo, da morajo biti kumare za seme bolj na redko posajene. Sorte so vse dobre, treba je samo, da vsaj 300 metrov na daleč naokoli ni nobenih drugosortnih kumar!

Vse povedano velja tudi za pridelovanje buč v semenske svrhe!

5. Paradižnik.

Tudi tega navadno ne gojimo samo za seme. Pač pa ga letos posadimo vsaj trikrat več kot navadno in ga bomo pustili

precejšen del za seme — letos izjemoma. V ostalem je pridelovanje vsakemu znano: na prosto jih saditi šele, ko se ni več bati mraza, po 15. maju.

B. Dveletne rastline.

1. Zelje in ohrovti.

Tu letos ne moremo nič začeti, če nismo lani pustili, oz. prezimili enoletnih rastlin za seme. Kdor hoče pridelati seme drugo leto, naj poseje nekaj zelja letos bolj pozno. Kdor pa že ima prezimljene enoletne rastline, jih naj posadi čimprej, in sicer v vrste, oddaljene vsaksebi po 80—100 cm, v vrstah 50—70 cm, v dobro zemljo, vendar ne s svežim hlevskim gnojem pognojeno, in to dovolj globoko — tako, da je skoraj ves kocen zakopan v zemlji. Sorte? Vse so dobre, najboljše domače ljubljansko zelje, ki je svetovno znano!

2. Za karfijole in kolerabe velja v glavnem isto, le da smejo biti razdalje med rastlinami manjše.

3. Korenje in korenček.

Sejemo ga za seme pozno: šele v juniju, oz. v prvi polovici julija in to v vrste, oddaljene vsaka 20—30 cm. Rastlinice pozneje prereditimo. Vsaj 500 m naokoli ne sme biti korenja drugih sort, niti divjega korena, ako se hočemo obvarovati skrižanja semena. Drugo leto sadimo prezimljene sadike v razdalji 50x50 cm.

Popišite in čuvajte kmečko ljudsko umetnost

Daleč od prometnih zvez ležeče ravnine v planinah ter posamezne kmetije na Štajerskem in Koroškem, nadalje stare kmečke hiše naših vasi in selišč po planinskih krajih so vse do danes ohranile marsikatero od pradedov izvirajočo hišno opremo. Mnogokje so seveda že davno te stare, težke kmečke mize, omare z oznakami letnic ter drugimi srečonosnimi oznakami, nadalje okrašene skrinje itd. znosili na podstrešje in na njihovo mesto postavili »konfekcijsko pohištvo«. Vse to leži danes zarjavelo in zaprašeno po shrambah in kaščah. Današnja generacija je precej pozabila, da živi v ta-

kih od staršev podedovanih hišnih potrebščinah še vedno precej družinsko zgodovine, ki je še danes živa. Večkrat zadostuje samo komadič mila in tople vode in ti okrašeni komadi pohištva so zopet lepi in uporabljivi.

Ravno v današnjem času se je bati, da se pri preoblikovanju našega kmetijstva, pri prezidavanju in novogradnjah kmečkih hiš zgubi marsikateri dragocen komad izza časov naših pradedov. Tako se take stvari zgubijo v času, ko se za staro ljudsko kulturo in njene izdelke, razen učenjakov in prijateljev v umetnosti, zanimajo tudi že širši krogi.

Pri tem bi pa lahko ženske, ki so s svojimi skrbnimi rokami že od nekdanj negovalne kulturne dobrine, mnogo pomagale. Potrebno bi bilo najprej vse te stare hišne potrebščine po raznih shrambah, stanovanjih in podstrešjih popisati in, če mogoče tudi fotografirati. Fotografije posnetke, risbe ali popise je nato označiti z navedbo kraja, hiše in hišne številke kmeta, kjer se nahaja dotična starina, ter jih poslati na naslov: »Landesbauernschaft Südmark, Abt. IC, Graz, Jakominiplatz 12«, Landesbauernschaft Südmark bo tako poročila predložila vodstvu muzeja, to je Leitung des steirischen Volksmuseums am »Joaneum« Graz, Paulustorgasse 13, oziroma na naslov Leitung des Kärntner-Heimat-Museums, Klagenfurt, Museumgasse 2. Pri tem bi bilo dobro tudi navesti, da-li bi lastnik dotičnega komada bil pripravljen, istega prodati, ga sam čuvati ali ga kakemu muzeju prepustiti oziroma posoditi.

Vse to pa nima namena, da bi se kmetom odvzelo stare od pradedov podedovane stvari. Nasprotno. Kmet se naj drži starih umetnin, le tam kjer nimajo smisla za vse to, je te ljudske dobrine spraviti v muzeje.

Kot umetna dela domače ljudske umetnosti je smatrati na kmečkih hišah vrata, okraske na hodnikih, poslikane oboknice, fresko-slike, sončne ure, studence itd. V kmečkih hišah: rezbarije, slike, slikane hišne potrebščine, skrinje, omare, mize, stole in postelje. Nadalje izdelke štajerskih lončarjev iz črne glazirane ilovice kakor: lonce, krožnike, skleda, vrče, buče itd. Izven kmečkih hiš: izdelke iz kovškega železa: nagrobne križe, ograje za okna, svetilnike, kapele itd.

Pomagajte popisati in izslediti stare kmečke ljudske izdelke ter pošljite slike ali popise na spredaj označene naslove.

* **Vprašanje državljanstva na Spodnjem štajerskem, Koroškem in Kranjskem.** Verordnungs- und Amtsblatt, to je odredbeni in uradni list šefa civilne uprave za Spodnjo štajersko, objavlja v svoji številki 72 z dne 21. marca 1942 razglas o ureditvi državljanstva na Spodnjem štajerskem, nadalje odredbo ministrskega sveta za državno obrambo o pridobitvi državljanstva pripadnosti v osvobojenih pokrajinah Spodnje štajerske, Koroške in Kranjske (ponatis iz Reichsgesetzblatt-a, Teil I, stran 648 z dne 24. 10. 1941) ter okrožnico državnega ministra za notranje zadeve o pridobitvi državne pripadnosti v osvobojenih pokrajinah Spodnje štajerske in Gornje Kranjske. Okrožnica notranjega ministra je datirana z 18. februarjem 1942 ter ponatisnjena iz uradnega lista notranjega ministra.

* **Izvršna odredba o uvedbi delavskih knjižic za delavce in nastavljenca** je izšla v 71. številki odredbenega in uradnega lista šefa civilne uprave za Spodnjo štajersko.

* **Nova imena poštne uradov in železniških postaj na Spodnjem štajerskem** so objavljena v uradnem listu šefa civilne uprave številka 71 z dne 19. marca 1942.

MALE VESTI

* **Vojaštvo vabi civilno prebivalstvo na obed.** Prihodno nedeljo, dne 29. marca, na takozvani »Dan oborožene sile«, bodo prvič v Marburg-u odprli vrata vojašnic ter povabili ljudstvo, da se kot gostje udeležijo skupnega vojaškega kosila. Po 12. uri se bodo lahko cele družine podale v vojašnice, kjer se jim bo brez vsakih nakaznic serviralo hrano, kakor jo uživajo naši vojaki. Cena kosilu je 50 Rpf, ki se oddajo za zimsko pomoč. Predprodaja tozadevnih nakazil za kosilo je v Marburg-u, Tegethoffstrasse 1, v uradu Volkbildung. — Pri tej priložnosti bo za prijatelje in poznavalce vojaških vaj in storitev ob 10. uri predpoldne v kadetnici priložnost, da si ogledajo vežbe naših mladih vojakov.

* **Odredba o omejitvi hmeljskih nasadov.** V odredbenem in uradnem listu šefa civilne uprave za Spodnjo štajersko št. 71 z dne 19. marca 1942 je izšla odredba o omejitvi hmeljskih nasadov. Po tej odredbi se bo okrog 70% vseh hmeljskih nasadov opustilo in iztrebilo, zemljišča se bo pa uporabila za druge kulture. Samo v 19 občinah Spodnje štajerske ostanejo omejene ploskve hmelja, in sicer v Sanntalu v 15 in v Mahrenberg-u v 4 občinah. Vsaka nova gojitev je prepovedana.

* **Odlični uspehi štajerskega mlekarstva.** Mlekarna v Stainz-u, ki je leta 1937 predelala 1.5 milijonov kg mleka, je lansko leto uporabila za svoje izdelke 7.1 milijonov kg. Mlekarna v Arnfels-u je leta 1941 predelala 989.000 kg mleka napram 66.000 v letu 1939.

* **Dodelitev jajc v 34. dodelilni perijodi.** Kakor je razvidno iz današnjega oglasa v našem listu, dobijo v 34. dodelilni perijodi na Spodnjem štajerskem vsi, ki imajo pravico na živilske nakaznice, po tri jajca. Na odrezek takozvane Reichseierkarte a 34 se bo izdalo eno in na odrezek b 34 dvoje jajc. Izdaja se vrši po transportnih možnostih do 5. aprila 1942. Da se prepreči dvojni nakup, morajo prodajalci na drobno na posamezne odrezke a 34 in b 34 udariti svoje pečate.

* **Vodja madžarske mladine v Nemčiji.** Vodja madžarske mladine general vitez Alois Beldy je na vabilo Reichsjugendführer-ja odpoval v Nemčijo, da se dogovori radi odnošajem in skupnega nemško-madžarskega delovanja v vzgoji mladine.

* **Delavke oboroževalne industrije gredo na dopust.** Tudi letos se bo v okvirju posebne akcije, to je »Sonderaktion Dr. Robert Ley«, pustilo delavke oboroževalne industrije na dodaten dopust radi okrepčanja. Doslej je na ta način že nad 10.000 delavk bilo deležno te ugodnosti, ki je ni treba plačati. Letos pridejo delavke iz vseh področij Reich-a v poštev. Vsak mesec bo odšlo 500 ženskih delovnih moči na okrevanje in oddih v domove DAF (nemške delovne fronte). Izvedba akcije je v rokah ženskega urada nemške delovne fronte, to je DAF ali Deutsche Arbeitsfront. V sedanjem času, ko oboroževalna industrija v polni pari izdeluje, so ti dopusti za tovarne v nekem pogledu sicer težko izvedljivi, poslovodje so pa vkljub temu za pošiljanje delavk na oddih, ker se ženske iz istih navadno vrnejo prav posebno delavljine in vesele.

* **»Bitka« v Mehiki.** V bližini mesta Veracruz se je odigrala te dni velika »bitka«, katere se je udeležilo 500 delavcev, oboroženih s pištolami in noži. Stirje udeleženci so obležali mrtvi, dočim je bilo 20 drugih borcev težko ranjenih.

* **V Cunkingu ni žensk in otrok.** Vlada marsala Čangkajška je odredila evakuacijo vseh žensk in otrok iz mesta Cunking. Na ta način je padlo število prebivalcev od 700.000 na 500.000 duš.

* **Zatemnitev na otoku Kuba.** Prezident Battista je odredil zatemnitev vseh obalnih področij republike Kube. Izprazniti so morali vsa skladišča za tekoče gorivo ob obalah, obenem pa odstraniti tudi vse lahko gorljive snovi.

* **Svedski kralj zopet zdrav.** Svedski kralj Gustav V., ki je bil nedavno težko zbolel, je popolnoma okreval in bo že v par tednih zapustil sanatorij.

* **Angleški minister Cripps je prispel v New Delhi,** kjer se bo sestal z zastopniki indijskega kongresa ter z muslimansko ligo. V Indiji vlada silna radovednost glede predlogov, ki jih je izdelala angleška vlada z ozirom na indijsko krizo. Vsi opazovalci političnega položaja v Indiji so ugotovili, da zahteva kongresna stranka, ki ji načeljuje Pandit Nehru, popolno avtonomijo, med tem ko zahtevajo Muslimani mohamedansko državo.

* **Razprava proti krivcem atentata na nemškega veleposlanika von Papena.** Preiskovalno sodišče v Ankari se bavi s pripravami za glavno razpravo proti krivcem in osumljencem atentata na nemškega veleposlanika von Papena. Aktivni ni nič manj kakor sedem tisoč strani. Kljub temu, da bo treba zaslišati veliko število prič, je računati, da bo razprava otvorjena začetkom aprila. Turška javnost pričakuje z velikim zanimanjem pojasnitev ozadja tega atentata. To zanimanje je prav tako veliko tudi na podeželju, kjer so poslanci po nalogu vlade ljudstvo deloma že poučili.

* **Bolgarsko prebivalstvo je oskrbljeno s kruhom do nove žetve.** Kakor poročajo iz Sofije, je prebivalstvo Bolgarije oskrbljeno s kruhom do nove žetve.

* **Pomanjkanje bencina v Ameriki vedno občutnejše.** Po poročilih iz Amerike se je zmanjšal uvoz nafte v Zedinjene države za poldrugi milijon barelov. V pristojnih krogih naglašajo, da bo treba v mnogih državah USA racionirati bencin. V Nju-jorku so morali te dni bencinske črpalke nehati s točenjem bencina že ob 19. uri, in sicer radi pomanjkanja bencina.

* **Kolera je izbruhnila na burmeški fronti med angleško-indijskimi četami.** Bolezen razsaja v vedno večjem obsegu.

* **Boljševikovski nadškof Lang je postal baron.** Kakor smo že poročali, se je canterburyjski nadškof anglikanske cerkve Mr. Lang odpovedal svoji stolici, ki jo bo zapustil koncem tega meseca. Lang je znan kot velik prijatelj boljševikov. Angleški kralj mu je v zahvalo za njegovo boljševikom prijazno delovanje pred nekaj tedni podaril lepo grajščino, sedaj ga je pa imenoval celo za — barona. Kot baron bo rdeči nadškof lahko sodeloval tudi v lordski zbornici.

* **Radio-postaja Sonan (Singapur) bo pričela v aprilu oddajati svoje emisije v japonščini.** Spomenike angleških kraljev so Japonci medtem že odstranili.

* **Prva bolgarska šola za mornariške častnike.** Dosedanje mornariško šolo v Varni so spremenili v prvo višjo akademijo za mornariške častnike.

* **Japonci so osvobodili iz nekega taborišča za internirance na otoku Sumatru 150 Nemcev,** največ žensk in otrok, ter nekaj japonskih državljanov.

* **Angleške podmornice P 38 ni več.** Angleška admiraliteta je morala priznati izgubo podmornice P 38, ki jo pogrešajo že tako dolgo, da je po vsej verjetnosti potopljena.

* Japonski vojaki ne smejo zaspati na svojih lavorikah. Kakor poroča agencija Domei iz Batavije, je imel generalleutnant Imamura, poveljnik japonskih čet v Nizozemski Indiji, o priliki nekega sestanka s poveljniki posameznih enic govor, v katerem je pozval častnike in moštvo k najstrožjemu samozatajevanju in disciplini. Operacije v Nizozemski Indiji — tako je dejal Imamura — so bile končane nepričakovano hitro, toda japonski vojaki ne smejo zaspati na svojih lavorikah. Nasprotno: storiti morajo vse, da se bodo bodoče operacije lahko izvršile z nezmanjšano udarnostjo. Spričo vladajočih razmer na Javi se japonski vojaki ne smejo udati dobremu življenju, spominjajoč se pri tem na to, da so nizozemski vojaki odpovedali samo radi tega, ker so se bili udali luksurioznemu življenju.

* Mandžurski predsednik vlade, ki je bival teden dni na prijateljskem obisku v Tokiu, se je vrni pretekli teden v Mandžukuo. Na kolodvoru v Tokiu so se poslovili od visokega gosta japonski ministrski predsednik Tojo, zunanji minister Togo ter mnogi odličniki iz vrst častništva, uradništva in diplomatskega zbora.

* Posnemanja vreden vzgled daje mestna uprava v Stuttgartu z brezplačno oddajo neobdelanih parcel in trat ob robu mestnega področja v svrhu obdelovanja in gojitve sočivja in krompirja. Nad 140 strank je lahko dobilo po dva do tri hektarje, kar bo mnogostevilnim ljudem omogočilo preskrbo sočivja in krompirja.

* Kako si Churchill zamišlja »samoupravo« Indije. V zvezi z bivanjem angleškega ministra Crippsa v Indiji poroča njujorska poročevalska služba, da bo ponudila Angliji Indijo slično neodvisnost, kakor jo poseduje Egipt. Z drugimi besedami: Anglija bi imela pravico uporabe vojaških oporišč v Indiji, ki bi dobila svojo popolno neodvisnost šele po vojni. Med vojno naj bi Indija sklenila zvezo z zavezniki ter se obvezati, da ne bo brez predhodnega dogovora skedpala nikakega miru z ostalimi državami.

* Kuga in kolera na Kitajskem. V osmih centralnih pokrajinah Kitajske, ki so večinoma pod oblastjo maršala Čangkajška, se po dospelih poročilih s strahovito naglico razširjata kuga in kolera. Dnevno umira na tisoče ljudi. Prebivalstvo beži v gore, da bi se nekako obvarovalo pred nalezljivostjo teh strašnih bolezni, toda s tem obenem razširjajo bolezen po vseh krajih. Cele pokrajine so že izumrele.

* General Jamašita zahteva kapitulacijo ameriških čet na Filipinih. Japonski general Jamašita, ki poveljuje okupacijskim četam na filipinskih otokih, je izročil ameriško-filipinskim četam poziv, da se do nedelje opoldan predajo. General Wainwright na ta poziv še ni odgovoril. Vseled tega je računati v kratkem času z novimi vojaškimi akcijami na Filipinih.

* Ameriška topničarka »Asheville« je trčila južno od Jave ob japonske pomorske sile ter je bila pri tej priliki potopljena. Topničarka je izpodrivala 1270 ton.

* Peterček je »daroval« letalsko mino za Belgrad. Peter Zadnji, ki so ga pred letom dni izdajalski generali proklamirali ta kralja Srbov, se je v angleški plutokratski družbi tako pokvaril, da je »daroval« za »bombardiranje Belgrada posebno težko letalsko bombo«. Omenjena bomba nosi baje napis: »To je šele prva bomba za Belgrad, toda upamo, da jih bo padlo še mnogo na Belgrad.« Tako torej: najprej je ta dični »kralj« pobegnil ter prepustil svoj narod njegovi usodi, sedaj pa daruje bombe, s katerimi bi naj ubijali Srbe . . .

* Italijani so v kratkem času potopili 10 sovražnih podmornic. Samo po nedeljskem uradnem poročilu so potopili štiri podmornice, poprej pa že šest. Ker so razun tega še poškodovali celo vrsto drugih sovražnih podmornic, so sovražne izgube izredno občutne.

* Vrtali so luknje v zrak. Pri nekem napačnem alarmu je ameriška flakartilerija na Long-Islandu, ki leži pred New-York-om, celih pet ur streljala v zrak. Šele ko so končno ustavili ogenj, se je izkazalo, da je šlo za nepotreben alarm. Strah ima pač velike oči.

* Predprodajo vozovnic cestne železnice je uvedla uprava cestnih železnic v Saarbrücken-u. Predprodajo vršijo po ulicah sprevodnice, ki so označene s posebnim trakom na rokavu.

* Zidovstvo se mora do vseh podrobnosti izobčiti iz gospodarstva. Tak smisel ima zakon, ki ga je izdal vodja rumunske države maršal Antonescu, po katerem se bo prekontroliralo vse trgovske transakcije in prepise premoženja, izvršene po 6. septembru 1940, v kolikor so pri istih imeli židje svoje prste vmes. V kolikor se bo ugotovilo, da so židje po svojih znanih metodah samo navidezno prodali svoje hiše, posestva, trgovine itd. ter za kupce postavili svoje zaupnike v obliki slamatih mož, tako da je v stvarnosti vse skupaj še vedno last židov, se bo taka premoženja zaplenilo, krivce pa kaznovalo s prisilnim delom od dveh do 15 let.

* Uvedba delavskih knjžic v Romuniji. Po vzoru Nemčije pripravljajo v Romuniji uvedbo delavskih knjžic za delavce in nastavljenice. S tem pride Romunija tudi do točne statistike delavstva.

* Nov kruh bodo uvedli v Romuniji. Da bi se romunskemu prebivalstvu osiguralo večjo količino kruha, prodajajo romunske pekarnice neko novo vrsto kruha v poskusne svrhe. Romuni dobivajo 500 gramov kruha dnevno in stane 8.50 lejev.

* Konj mu je odgriznil prst na roki. Johann Feidiga, trgovec s konji v Rotweiu, je nekemu mesarju v Marburg-u prignjal konje, ki so bili določeni za klanje. Pri tej priložnosti mu je neki konj iznenada odgriznil palec desne roke in ga tudi pogoltnil. Na tako nenavaden način ranjenega trgovca je Nemški rdeči križ izročil v bolnišnico.

* Hrvatska znižuje obrestne postavke. Kakor poroča hrvatska državna banka, so počeni s 21. marcom tekočega leta znižali obrestno mero pri posojilih od 6 na 5½, menično obrestno mero pa od 5 na 4%.

* Rekvizicije v Ameriki. Prezydent Roosevelt si je izposloval v ameriškem kongresu polnomočje za rekvizicijo strojev in orodja za oboroževalne svrhe. Oboroževalni uradi smejo v smislu tega zakona pregledovati kujige vseh oboroževalnih tvornic.

* Prve ladje pod hrvatsko zastavo. V Dubrovniku so pred par dnevi v okviru vojaške slavnosti privrkat okrasili jambore hrvatskih ladij in parnikov s hrvatsko zastavo.

* 50 letnico vojaške službe je obhajal Generalfeldmarschall Gerd von Rundstedt, ki je ravnokar po krajšem oddihu prevzel važno funkcijo v vodstvu nemške armade.

* Smrtina nesreča treh bratov v planinah. Železniški uradnik Gottlieb Dankl se je z svojim 24letnim bratom Alois-em in 16letnim bratom Friedrichom, doma iz Bischofshofen-a, skušal povzpeti na Fieberhorn. Pri plezanju preko neke razpoke med skalami se je utrgala vrvi in so vsi trije bratje padli kakih 100 m globoko v prepad. Bili so takoj mrtvi.

* Vodo so našli v Sahari. V osrčju puščave Sahara v Afriki, 500 km južno od Reggane, ob nekem malem stajališču za karavane, so se vršila vrtnja za izsleditev vode. Kakor poročajo preko Pariza, so sedaj v globini 160 m trčili na vodo ter odkrili izvirek, ki da dnevno 100 kub. metrov neke vode, ki je v svoji sestavini podobna morski vodi.

* Javna dela na Hrvatskem. Hrvatska vlada se resno bavi z načrti za javna dela, ki naj izboljšajo in popravijo zavoženo gospodarstvo. V zahitli ima gradnjo železnice, cest, izsuševalna dela ter elektrifikacije.

* Turčija pričakuje dobro letino. Turško kmetijsko ministrstvo je iz vseh krajev v državi sprejelo ugodna poročila o stanju posevkov. Kljub ostrim zimam baje v vseh pokrajinah pričakujejo dobro letino.

* Litauen, Estland in Lettland dobijo samoupravo. Reichsminister za zasedeno ozemlje na Vzhodu, Rosenberg, je izdal odlok, ki popolnoma reorganizira notranjo upravo generalnih okrajev Litauen, Estland in Lettland. Za vsako teh pokrajin je predvidena samostojna deželna oblast, ki jo bodo izvrševali domači organi. Predstojnike bodo imenovali nemške oblasti. Pokrajina Litauen bo imela generalne svetnike, Lettland generalne direktorje in Estland deželne direktorje na čelu svojih deželnih uprav. Predsedstvo v vrhovni upravni instanci vodi vsakokratni vodja urada za notranje zadeve. Ostali člani vodijo svoje pristojnosti. Deželni samoupravi so podrejene korporacije okrajev in okrajev prostih mest. Uradni jezik v notranjosti samouprave je nemški, litvanski, letiški in estonski. Z nemškimi oblastmi se bo občevalo v nemščini. Nadzorstvo nad temi samoupravami vodi vsakočasni nemški generalni komisar, ki je pooblaščen, da v primerih morebitnih težav lahko odredi razne ukrepe z ozirom na položaj, ako smatra to za potrebno. To je predvsem mišljeno v vojno gospodarskem pogledu, kolikor bi se to nanašalo na načrte štiri-letke. — Na ta način so te komaj pred meseci izpod sovjetskega suženjstva rešene dežele, ki so sedaj pod zaščito nemškega orožja, dobile prav širokogrudno samostojno notranjo upravo, in to v času, ko se še vojna ni končala.

* 18.000 sovjetskih vojni ujetnikov je Romunija uvrstila v kmetijska dela. Nadaljnji kontingenti se bodo dodelili za cestna dela.

* V Indiji zvišujejo davke za financiranje angleške vojne. V proračunu 1941—1942 bo Indija plačala 67, za proračunsko leto 1942—1943 pa 100 milijonov davka v oboroževalne svrhe. Da se poveča dohodke indijske vlade, ki je popolnoma poslušna Angliji, se bo zvišalo tudi uvožno carino za 20%, davek na petrolej pa za 25%.

* Filipinci ne čutijo potrebe sodelovanja z Ameriko. Kakor je izjavil šef dosedanje filipinske vlade, Vargas, zastopniku lista »Tokio Asahi Šinbun«, Filipinci že zgolj iz geografskih razlogov ne čutijo nikake potrebe po sodelovanju s Severno Ameriko, ki je oddaljena celih 16.000 km. Razen tega Severna Amerika ni smatrala za potrebno, kupovati izdelke in pridelke filipinskih otokov. Vargas je končno dejal, da so Filipine glede bodočega dviganja zemeljskih zakladov daljnosežno navezani na industrijalno pomoč Japonske.

* Amerikanci so prevzeli oskrbovalno plovo južne Afrike. Anglija je po izjavi južnoafriškega finančnega ministra Hofmeyerja popolnoma izločena iz južnoafriške oskrbovalne plovo, katero so s svojimi probradi prevzeli Amerikanci.

* Mrlič ga je z noge brcnil. V Salerno se je zgodil zanimiv slučaj. Nastavljenec pogrebnega zavoda je čuval nekega mrliča, ki je ležal v mrtvaški rakvi, postavljeni na nekoliko zvišanem prostoru. Čuvaj je sedel na nizek stol in sicer tako, da je imel hrbet obrnjen proti mrtvem. Dobro uro pozneje so stanovalci dotične hiše slišali krik ter iznenadeni in razburjeni prileteli gledat, za kaj gre. Našli so čuvaja pogrebnega zavoda v nezavesti in s krvavečim licem ležati v veži. Ko so ga spravili zopet k zavesti, jim je pripovedoval, kako je na stolu sedeč napol zadremal, nakar ga je mrlič s tako silo brcnil v hrbet, da je iz strahu skočil v vrata, da bi zbežal, pri čemur se je tako hudo udaril v glavo, da je omedlel. Svoji pokojnega so se v strahu previdno približali rakvi, kjer so opazili, da je odeja na nogah nekoliko premaknjena in da gleda noga iz rakve. Poklicali so zdravnika, ki je objasn timer, da ne gre za navidezno smrt. Udarec z noge je bil sicer nekaj nenavadnega, ampak nič nenaravnega. Šlo je za trenuten popust živčne odrevenelosti v nogi, kar se pri spremembah, ki se vršijo v mrtvem človeškem telesu, lahko zgodi.

* Panameriški dolar bi rad uvedel kot mednarodno valuto za celokupen ameriški kontinent finančni minister Zedinjenih držav Severne Amerike Morgenthau.

* Nakaznice za tekstilije s 1. aprilom t. l. na Hrvaškem. Prodaja se bo dovoljevala po potrebi. Pri tem se bo oziralo na posebne potrebe narodnih noš.

* Umetnike židovskega porekla izključujejo iz delovanja v Italiji. Tako glasi sklep italijanskega ministrskega sveta. Prizadetih bo mnogo židovskih umetnikov gledališča in filma.

* V mestnih parkih v Pragi bodo letos gojili sočivje. Na ta način se bo pridobilo 16 hektarjev rodne zemlje, ki bo letos prinašala živež. Tudi to je dobra zamisel prehranjevalnega urada in mestne uprave v Pragi.

* Novi generalni tajnik Hlinkove stranke. Ker je odstopil generalni tajnik Hlinkove stranke, gospodarski minister Medricki, je postal dosedanji glavni urednik »Slovaka«, dr. Kocis, njegov naslednik.

* Red Rimskega Orla. Italijanski kralj je osnoval za tiste inozemce, ki so si pridobili zaslug za Italijo, »Red Rimskega Orla«. Red bo imel pet razredov. Veliki mojster reda je italijanski kralj.

* Politični razgovori ob Bosporu. Berlinski turški veleposlanik Gereide je imel v Istanbulu daljši razgovor s predsednikom republike Ismet İnönüjem. Gereide se je sestel v Istanbulu tudi z nemškim veleposlanikom v. Papenoin, ki se je nahajal na potovanju v Nemčijo.

DOPISI

□ Cilli-Dobrowa. Za posestnike v okraju Cilli, ki so se doslej pečali s hmeljarstvom, bi bilo dobro, če se poprimejo sadjarstva ter mu posvetijo isto nego in skrb, kakor so nekoč hmelju. Kako je pripraviti prostor in zemljo za saditev zlahtnega in dobičkanosnega sadja, si tisti, ki nimajo o tem potrebnega znanja ali učnih pripomočkov, lahko ogledajo in poučijo pri že obstoječih in uspevajočih sadjerejih. Umni, praktični sadjereji pa naj kmetovalcem, ki pridejo po take nasvete, dajo primerne navodila. I. K.

TO IN ONO

o. Svojevtrsten časopis. V Tibetu je navada, da se časopise ljudem javno čita. Edin časopis, ki izhaja v tibetanskem jeziku, se tiska samo v 50 izvodih. Teh 50 časopisov zadostuje za tri milijone prebivalcev, ker pošlje Evropejec, ki izdaja in tiska ta list, istega samo duhovnikom, ki skličejo ljudstvo skupaj ter jim prečitajo list. Po prečitavanju v eni vasi gre časopis dalje v roke drugega duhovnika itd. Pri tem postane, predno ga prečitajo vsi duhovniki, seveda že precej star. To pa Tibetance ne moti in so prav hvaležni za novosti, ki jih na ta način izvejo.

o. Bučno seme brez lupine. Profesorju dr. Erich-u von Tschermak-Seisenegg-u je uspelo, da je z raznimi križanji zgojil bučo z bučnim semenom brez lupin. Te bučnice brez olupa vsebujejo 45 do 50% maščob, kar predstavlja razmeroma visoko količino olja. V alpskih deželah navedeni poskusi so prinesli zadovoljive rezultate. Letni donos na hektarju zemlje pridelanih buč je znašal 600 do 1000 dvojnih centov. Če vzamemo, da je 2% bučnic, jih dobimo na hektarju zemlje 2000 kg, iz katerih izdelamo 940 kg masti in 640 kg beljakovin. Gojitev teh buč ima še drugo prednost, ki leži v tem, da se na ploskvi, kjer je sedaj lahko rasla samo ena buča, lahko nasadi po štiri buče. Tschermak-Seisenegg-ova buča ne potrebuje več kakor 50 krat 50 cm prostora, ker se v svoji rasti ne razširja in ne razpleta, kakor dosedanje vrste. Nobenega dvoma ni, da bodo te buče v doglednem času rastle tudi po spodnještajerskih kmetijah.

o. Iznajdljivost, požrtvovalnost in neverjetno junaštvo Japoncev. Našim bralcem so že v spominu poročila o požrtvovalnem junaštvu Japoncev, ki so se pri prvih napadih kot letalci z svojimi bombniki vred vrgli na krov angleških bojnih ladij. To so storili, da so z bombami, ki so jih imeli na bombniku, popolnoma zanesljivo zadeli in bombardirali ladje ter

Burg-Lichtspiele

Marburg, Burgplatz 1

Kulturfilm - Sondervorstellungen:

Sonntag 1/2 11 Uhr, Montag, Dienstag und Mittwoch 13.45 Uhr:

KARTHAGOS FALL

Roms Kampf ums Mittelmeer. Ein historischer Monumentalfilm, der durch Dramatik, Spannung und Ausstattung an der Spitze der europäischen Großfilm-Produktion steht. Ein Film, von dem die Welt spricht. Ein Degeto-Kulturfilm! Für Jugendliche zugelassen!

Ab Freitag:

FRÄULEIN LISELOTT

mit Magda Schneider, Maria Sazarina, Günther Lüders, Oscar Sima. Für Jugendliche nicht zugelassen!

istochasno prostovoljno žrtvovali svoje življenje pri razstrelitvi bomb, ki so na dnu morja spravile ladje, bombnike in seveda tudi že od bombe eksplozije pobite japonske letalce. Sedaj pa prihajajo poročila, da so Japonci pri zadnjih bojih na otoku Sumatra zopet pokazali svojo požrtvovalnost in iznajdljivost, ki v svoji zmageželjnosti zasenčujejo najbolj požrtvovalne vojake Napoleona. Pri nekem potoku, ki je oviral prehod oddelkom lahkih tankov, ni bilo možnosti in tudi ne časa in materijala za gradnjo zasilnega mostu ali splava. Šlo je za to, da pridejo tanki hitro čez potok za sovražnikom. Poveljnik ni dolgo premišljeval. Hitro je ukazal svojemu oddelku, da se moške postavijo moč do moča v vodo ter na ta način s svojimi živimi telesi postavijo most, preko katerega bo šla kolona malih tankov, da bo lahko stredila umikajočemu sovražniku. Res je, da ni to prvi slučaj na ta način postavljenega živega mostu, da so Japonski vojaki na podobne načine že večkrat tvorili most ter držali deske, po katerih so šli pešci in kolesarji. Da so pa na sličen način omogočili prehod cele kolone lahkih tankov, je nekaj res edinstvenega. Saj gre pri tankih za drugo težo, kakor pri kolesarjih ali pešcih in vse to so pri volji in pripravljenosti na vse možnosti bojev in žrtev srečno izvedli.

o. Populacija Švedske stalno nazaduje. Na Švedskem imajo velike skrbi z nazadovanjem števila rojstev, ki je v zadnjih letih doseglo že prav resne postavke. Število prebivalstva ne raste, temveč pada, kar ne predstavlja razveseljivega pogleda v bodočnost švedskega naroda.

CREDITANSTALT - BANKVEREIN

GEGRÜNDET 1855

Glavni sedež: Wien

Podružnice: MARBURG a. d. Drau, Burggasse 13
CILLI, Bahnhofgasse 1

Razen tega podružnice v vseh važnejših mestih Ostmark-e

IZVRŠITEV VSEH BANČNIH POSLOV

MALI OGLASI

Vsaka beseda stane 10 Rpf, mastno tiskane besede 20 Rpf. Pristojbina za šifro je 35 Rpf, pri iskanju služb 25 Rpf. Za dostavljanje pisem pod šifro se zaračuna 50 Rpf poštne. Zaključek sprejemanja oglasov je v četrtek ob 16. uri. Male oglase se prevzame samo proti predplačilu, iz podeželja tudi v veljavnih poštah. Najnižja cena malemu oglasu je 1 Reichmarka.

Izgubili so se dokumenti in obmejna karta, na ime Mikscha. Oddati proti dobri nagradi v gostilni Reberschak, Cilli, Grüne Wiese. 434

Kdo mi da

v najem

zemljo, mu dam dobro ohranjen voz (Ferdswagen) in dve težki osi za voz. Georg Zimmermann, Pickerdorf 141, P. Lembach bei Marburg. 431

Na prodaj imam več desetisoč dve- in triletnih prvovrstnih

borovih sadik

ter 10 kg čistega in kaljivega borovega semena (pinus silvestr.) Michael Smolak, Pächter-Obstbaumschule, St. Daniel, Post Prävali. 426

Služkinja, poštna, ki zna vsa gospodinjska dela, se takoj sprejme. Karl Pukschitsch, Wranga, P. Kirchberg i. d. Büheln. 427

Proteze, aparate za oporo, pašove, gumijaste nogavice in vložke za ravna stopala izdelujejo Spezialwerkstätten für Prothesen und Bandagen F. EGGER, Marburg/Drau, Mellingerstraße 3. 174

Iščem za večjo posestvo na Bachern-u
2 dekli

od katerih bi se ena razumela na kuho in gospodinjstvo. Dalje

dva hlapca in enega pastirja
Andrá Marinz, Zmolnig, P. Rast. 433

Mlad gospod želi znanja z mlado gospodično v svrhu

ženitve.

Ponudbe na upravo lista pod »Zvestoba«. 430

Gospodinjska pomočnica, ki zna tudi kuhati, se takoj sprejme. Zobni atelje Wolf, Marburg-Drau, Friedrich-Jahn-Platz 9 (Magdalenenplatz). 429

DER CHEF DER ZIVILVERWALTUNG IN DER UNTERSTEIERMARK
Der Beauftragte für Ernährung und Landwirtschaft Abteilung Wein

Bekanntmachung

Es ist in verschiedenen Gegenden bei den Weinerzeugern die Meinung verbreitet, daß bei den Verkäufen in die Altsteiermark oder nach Altkärnten andere Preisvorschriften gelten, als bei Verkäufen innerhalb der Untersteiermark.

Es wird hiermit festgestellt, daß sowohl für die Untersteiermark, als auch für die Altsteiermark einheitliche Preisvorschriften bestehen und wird darauf aufmerksam gemacht, daß gegen alle Personen, die gegenteilige Gerüchte verbreiten mit der ganzen Strenge des Gesetzes vorgegangen wird.

Alle Weinverkäufer und Käufer haben sich strenge an die Preisvorschriften zu halten, da alle Übertretungen schärfstens geahndet werden.

Im Auftrage:

gez. JEITSCHKO.

Razglas

Pri pridelovalcih vina je marsikje razširjeno mnenje, da veljajo za prodanje vina v stari del Štajerske in v stari del Koroške drugačne cene-kakor pri prodanju v notranjosti Spodnje Štajerske.

Tem potom se ugotovi in povdarja, da veljajo kakor za Spodnjo Štajersko, tako tudi za stari del Štajerske popolnoma enake, torej enotne vinske cene. Zoper razširjevalce vesti se bo postopalo z vsoto strogoj zakona.

Vsi prodajalci in kupci vina se morajo strogo držati predpisanih cen, ker se bo vse prestopke najstrožje kaznovalo.

Im Auftrage:

gez. JEITSCHKO.

V svrhu

ženitve

se želi spoznati železničar z dekletom, ki poseduje malo posestvo od 6 do 8 oralov. Sem kmečki sin, star 28 let, mirne preteklosti, z imovino ter iščem družico odgovarjajoče starosti. Ponudbe s sliko na upravo lista pod »Srečen zakon«. 422

Mlad obrtnik želi znanja z gospodično ali vdovo, ne izpod 28 let, v svrhu

ženitve.

Prednost imajo šivilje z nekaj premoženjem. Naslov v upravi lista. 421

Iščem gospoda srednjih let v svrhu

možitve.

Lahko je tudi ločenec. Naslov v upravi lista. 405

Dva prijatelja, stara 21 let, iščeta znanja z gospodičnima primerne starosti v svrhu

ženitve.

Ponudbe na upravo lista pod »Srečna bodočnost«. 398

fant išče znanstva z simpatičnim dekletom v svrhu

ženitve.

Ponudbe s sliko na upravo lista pod »Lasten dom«. 418

Viničar s 3 delovnimi močmi in lastno živino se sprejme. Gutsverwaltung Straßenhofen, P. Ober-Kunigund. 355

Hlapca, samskega, h konjem brez poljskega dela, sprejme Karl Goltschnig, Kunstmühle, Frauheim bei Marburg. 428

Majer (poročen) za mlado živino, hlevar s 3 delovnimi močmi (dve ki znata dobro molziti in se razumeta na oskrbo goveje živine) in 2 družini za vsa poljska dela se sprejmejo. Gutsverwaltung Schloß Faal. 350

Landwirtschaftlichen Arbeiter,

suchen wir zur Umgestaltung von Park- und Gartenanlagen zu nutzbarem Ackerboden. Anzufragen Firma Ludwig Franz & Söhne, Marburg, Mellingerstraße 19. 412

Freiwillige für den Wachdienst in den besetzten Gebieten, auch Pensionisten, Rentner, jedoch unbescholten und einsatzfähig, im Alter von 24-60 Jahren, zu sofortigen Eintritt gesucht. Auskunft bei allen Arbeitsämtern und bei der Werbeleitung für die Ostmark: Thiel Rudolf, Wachm., Graz, Alte Poststraße 107-1. 424

VOZ, novi, 3-4 polovnjake teže, proda Iwantschitsch, Schmiedmeister, Luttenberg. 388

Jabolčne divjake

nudi Obstbaumschule Tschech, Pettau. 347

Kupujem hraste

in rezan les.

Imam nakupno dovoljenje. Sulzer, Marburg/Drau, Kaserngasse 7. 389

Hišo z nekaj zemlje vzamem v najem. Alois Jug, Marburg/Drau, Horst-Wessel-Gasse 11. 432

Bučno olje za kmete

izdeluje vsako sredo in soboto, kakor prejšnja leta, proti »Oberberechtigungs-schein-« oljarna Paul Piwetz, Selldorf bei Pragerhof. 309

Cunje krojaške odrezke, staro železje in kovine, papir, ovčvo volno, svinjsko in govejo dlako (arovo) kupuje vsako količino Alois Arbeiter, Marburg, Draugasse 5. 507

Jabolčna sadna drevesa raznih vrst prodaja samo franko drevesnica (z železnico ne odpošljamo): Peter Horwath, Obstbaumschulbesitzer, Merfinzen 25, P. Margareten (b. Pettau, Stmk.) 402

KLAVIR stari, prodam. Naslov v upravi lista. 409

Vrbovo šibje olupljeno ali neolupljeno, v vsaki množini, kupujem. Peter Kotschisch, Korbmacher, Marburg-Drau, Copettigasse 1. 415

KUPIM rabljen, dobro ohranjen klavir ali pianino. Dobritz, Marburg-Drau, Carnerigasse 16. 406

Dobro, lepo

kislo zelje

kupuje Lovretz, Marburg-Drau, Kärntnerstraße 31. 411

Brusim britve, škarje, nože in popraviljam dežnike. Georg Zimmermann, Marburg a. d. Drau, Adolf-Hitler-Platz. 416

Sadno drevje in trsje ima na prodaj Heinrich Kraischek, Margareten, P. Ratschach bei Steinbrück. 419

2 telički se da v rejo. Vpraša se samo v nedeljo pri Kotzbek, Ober-Rotwein bei Marburg, Fasanstraße. 423

Prodajam dva junčka, rjavo lisasta. Eden je star 20, drugi 14 mesecev. Johann Wogrin, Willkomm 30, Wachsenberg (Margareten a. d. Pöbnitz). 403

Prodajalka, sprejna in poštena, se sprejme v trgovini z mešanim blagom. Pismene ponudbe na upravo lista pod »Zmožnac«. 401

Kmetško deklo se sprejme na majhno posestvo. Skerbinek, Marburg-Drau, Friedrich-Jahn-Platz 1. 414

Dekle dobi lahko službo v mali trgovini. Franz Wuga, Gutendorf 166, Thesen, P. Marburg-Drau. 408

Dekle z dežele, staro 16 let, se želi izučiti v trgovini kjerkoli. Naslov v upravi lista. 407

Pekovski pomočnik išče zaposlitve. Naslov v upravi lista. 420

Sprejemem krojaškega pomočnika dobrega delavca, za male komade. Anton Medweschek, Schneiderei, Trifail. 399

Viktor in Anna Schilnik iz Oppendorf-a (St. Georgen am Tabor) naj se oglasi na naslov: Mathilde Toplak, Linz a. d. Donau, Franckstraße 2. 400

Kutscher für leichte und halb-schwere Pferde, möglichst ledig, zum sofortigen Eintritt gesucht. Anzufragen bei Firma Ludwig Franz & Söhne, Marburg, Melingerstraße 19. 413

7. Deutsche REICHSLOTTERIE

Reichste Gewinne

6 zu 500000

3 zu 300000

3 zu 200000

18 zu 100000

und besonders viele Mitteltreffer können auch Sie gewinnen 348

W E S I A C K

Staatl. Lotterieverwaltung

Marburg/D., Herrengasse 25

Lospreise: Reichsmark je Klasse

1/2 3.— 1/4 6.— 1/1 24.—

Ziehung 17. und 18. April

Za kmetijo, kakih 28 orolov lepega, blizu mesta na Spodnjem Stajerskem ležečega posestva iščem

sposobne majerje.

Pod »Obersteiermark« na upravo lista. 417

Ofer z 2—3 delovnimi močmi se sprejme. Naslov v upravi lista. 410

Iščem službo šafarja ali oskrbnika vinograda, sem večer tega poklica, ali pa službo predelavca. Naslov se izve pri vratarju »Schlachthof«, Marburg-Drau, Kapstraße 1. 404

OGLAŠUJTE!

Chef der Zivilverwaltung in der Untersteiermark

Der Beauftragte für Ernährung und Landwirtschaft

U/LE E 2/27/1942

Graz, den 20. 3. 1942.

Bezug von Eiern

In der 34. Zuteilungsperiode werden in der Untersteiermark drei Eier für jeden Versorgungsberechtigten ausgegeben und zwar:

auf den Abschnitt a 34 der Reichseierkarte 1 Ei,
auf den Abschnitt b 35 der Reichseierkarte 2 Eier.

Die Ausgabe der Eier erfolgt nach Maßgabe der Zubringungsmöglichkeiten bis zum 5. April 1942.

Um einen Doppelbezug zu vermeiden, sind die Verteiler verpflichtet, die Einzelabschnitte a 34 und b 34, die an der Karte verbleiben, durch Aufdruck ihres Firmenstempels zu entwerten.

396

Gez.: Dr. Artner.

Čas za-
temnitve

je od 20.
do 6.30
ure

Spodnještajerci! Organizacija Steirischer Heimatbund
Vam olajšuje uk nemščine!